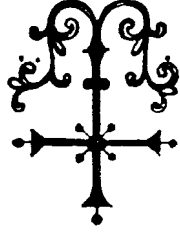

DUCHOVNÍ BESEDY
A POUČENÍ
STARCE ANTONIJE

I.

Sepsal: kněz Alexandr Krasnov

Vydala BPM
pro vnitřní potřebu
2003

Jedeme za starcem Antonijem. Kdo je to? Schimonach, jeromonach, poslůsník, mnich, biskup nebo kněz? Nevim presně. Približně před půl rokem se začalo hovořit o jakémsi starci, jenž měl zjevení týkající se konce světa. Zpovídáku jsem na to hledl s úsměvem, a vice-méně jsem to vše pripisoval nedůvěře lidí v oficiální (*strukturnu církev*) a jejich snaze nalézt pravdu někde za hranicemi hierarchie. Dokonce jsem na toto téma měl kázání. Avšak diskuse týkající se tohoto starce neutichaly, ba vlastně jich bylo stále více. Nevěnovat těmto dotazům pozornost bylo nerozumné, a to tím spíše, že se tyto náměty nedaly oznáčit za hloupé! A k tomu – jako velký citel biskupa Ignatije (*Bryncaninova*) jsem mnohokrát shledal souzvuk slov tohoto starce s tím, co svým životem a slovem, na základě svatého Pisma a svatootcovské Tradice, učil veliký theolog a biskup XIX. století, kavkazský Ignatij! A ještě ke všemu – i věřící z mé farnosti trkali: „Oče, měl byste jet za starcem!“

Na jedné z archijerejských eparchiální bohoslužeb s účas-tí mnoha duchovních jsem slyšel vyprávění o jakémsi Antoniji, jenž se stal knězem ještě za cara a který mnoho trpěl po nástupu sovětského režimu. Byl vězněn na Solovkách, Kolymě adal. Po svém propuštění z vězení však nebyl přijat do církevních slu-žeb¹, protože byl „politicky nespolehlivý“. Jeho vlastní děti se ho zřeklly, a tak o. Antonij, kněz zivého Boha, začal pracovat jako topič v jednom malém městečku. Lide však „svého popa“ velmi milovali! Ve měste byl chrám, byli tam knězi, někdy lepší, jindy horši, jenže – taková byla praxe – pravdělně byli vyměňová-ni, a někdy se stávalo, že si lidé nezapamatovali ani jejich jména! Jen Bůh je zna, a biskup. Takže otec Antonij byl topičem! Po nocích za ním do kotelnly, kde pracoval, přicházeli lidé a pro-sili ho o křest, posvěcení, vykonat pohřeb (panychidu), pomodlit se, a o to vše, co potřebuje pravoslavná duše! Nevýdržel jsem a zeptal se: „Tak to je ten starec, který se usídlil v našem měste?“ Cože, ty jsi u něho ještě nebyl?!“ zaslechl jsem udivené

Pak panychida na hrobě. „Se svatými upokoj...“

Za několik dní jsem sloužil liturgii v domáci kapli otce Antonije. Duše se chvěla – hle, antimus – ještě nikolajevsky⁵⁴, ona stříbrná eucharistická souprava, vno. Ne, nebyl to „Kagor“, ale vno pro eucharistii zaslané z Athosu. Otec Antonij se stavel zcela odmitavě ke službě na kagoru a nikoliv bez důvodu jej povazoval za nevyhovující požadavkům *Izvestija učitelinago*⁵⁵.

„Oče, oba jsme lidem nesli tu hlavní skutečnost podnebeského světa, tj. že zrozený hrích rodi smrt. A také to, že tuto smrt zničil Spasitel. Tak, co bys tedy chtěl, drahy oče? Smrt, to není nic, co by mělo vlastní existenci, odpust, smrt je v podstatě „přidavne jméno“, adjektivum k hršněmu životu. My všichni jsme děti Nebeského Otce, zrozeni nikoliv ke smrti, ale k věčnos-ti! Kvůli čemu se trápíš, duše má, za vše slava Bohu!“

Vydavatelská verze, ze které byl překlad porizen, je oproti dalším vydáním mírně (nepodstatně) zkrácena.

Poznámky zarazene do textu v závorkách a sázené kursivou pocházejí od Překladatelů; stejně tak i poznámky dole.

54) Tj. z doby panování cara Nikolaje Ruský Kagor, který se tam běžně používá pro liturgické potřeby, podle Poučení pro kněze ohledně vykonávání bohoslužeb (součást služebniku).
55) Tj. nemohl oficiálně písobit jako kněz. některých nevyhovuje požadavkům klademým na liturgické vno.

Po nedělní bohoslužbě ke mně přišla neznámá žena a řekla, že mě očekává otec Antonij. Bez otálení. Po službě byly ještě treby⁵¹, očekávali mě farníci s otázkami, zkrátka – odejít nebylo možno.

Přiblížně za dvě hodiny jsem vyrazil k domu starce. V ústřety mi ihned vyšlo několik lidí s velmi rozrušenými tvářemi, otcí Antoniovi bylo zjevně špatně. Zavedli mě do jeho kelie, ve které bylo několik starčických kněží, některé byli z „bílych“⁵², ale několik bylo mnišských. Podle všeho starce pomazávali olejem nemocných⁵³ a dávali mu přijímat svaté Dary.

Bátuška mě poznal, usmál se a řekl: „Stále omítáš, otcé? Slo o to, že jsem se v té době zabýval omítáním a zdobením chrámu.

„Jistěže ne, otcé,“ odvětil jsem, „služba, treby.“

Sotva znatelným pohnutím ruky mě pozval, abych si k němu přisedl vedle postele. Otcově se rozestoupili a začali přecházet do vzdálenějšího koutu, kde byl stůl, aby nepřekáželi v rozhovoru.

„Nu tak, drahy, povoláva mě k sobě Pán. Toto je naše poslední setkání na zemi. Otcé Alexandře, myslím, že neodmítněš starčka, odsuž panychidu za pokoj mé duše v mojí domovní kapli. Ukážou ti kde. Budeš-li chtít, řekl jsem to lidem, posluž i liturgii, ale jen jestli ty sám budeš chtít,“ zopakoval.

„Otcé Antoniji,“ hrdo se mi sevrlo, „co to má znamenat?, to se nemůže stát!“ Myšlenka na možnost rozloučení se starcem mi byla prostě protivná. Sotva jsem jen zakusil veškerou sladkost duchovního vedení, tak je ztráším.

51) Panychidy, pobožnosti za uzdravení apod.
52) Bílé duchovenstvo – ženaté; černé duchovenstvo – mnišské
53) Soborovali – svatá Tajina svěcení oleje a pomazání nemocných; spojuje se s přijímáním svátých Dary – Tela a Krve Kristovy.

První setkání

A tak nyní mřime na okraj velkého města, na zvláštní místo, do domu ženy, která u sebe ubytovala tak významného starce. Vyjimečnost tohoto starce nespocívala ani tolik v jeho neobyčejném osudu, jako spíš ve zjeveních, jichž se mu dostalo a která se týkala posledních let trvání světa, a v proroctví o tom, jak a kdo se může spasit. Vzhledem ke všeobecnému zájmu o tuto otázku pochopitelně nehrzilo, že by o. Antonij neupoutal pozornost! To jsem si, ještě před setkáním se starcem (s trochou ironie), myslel.

Auto vpředu zastavilo, jsme na místě. U branek malého prostého domku nás s vřidným úsměvem na rtech očekává jakási žena. Má spolupoutníky patrně dobře zná, a tak se jich ihned začíná dotazovat na zdraví mátušek, dětí atd. K měmu údivu byla ta žena oblečená v poměrně světlých šatech, na hlavě měla úplně bílý šátek, který měla uvázaný jako kuchařka (posvobod-nu – dozadu). Očekával jsem černé oděvy, šátky, strojeně zasmun-šile hysterické tváře (nevím z jakého důvodu, ale právě takový vzhled se považuje za ryze pravoslavný), spatřil jsem však úplně normální lidi s úsměvem na rtech. Z domu vyšlo ještě několik žen, byly mezi nimi i farnice z našeho chrámu.

Vcházím ... a zatajil se mi dech.

To, co prožívám, není možné slovy popsat; jedná se o pro-zitek jakéhosi dětského nadšení a bázně zároveň ... Na železně posteli zpola ležel stoletý starec. Byl velmi vysoké postavy, určitě okolo metru devadesát, měl neobyčejně pravidelné slo-vanské rysy tváře. Ohromně vousy a dlouhé, zlehka kučeravé vlasy na hlavě, které byly bílé. Ne, to nebyla cikánská šedina, tato bělost byla jakoby ztělesněním nitra tohoto člověka. Jeho ohromoval svoji velikostí, duchovností, modlitěbností. Pouze oči

zvolani kněze, jehož jsem znal, „zitra k němu jedeme, jestli chceš, tak pojed“ s námi.“ Souhlasil jsem.

připomenout, že v boji za čistotu viry svatí Otcové sami horlivě zachovávali Boží příkázání.

Podřízené podřizování se jakékoli v moci je přijemné tomu, kdo se nijak nenechá zvábit životem podle (Božího) Slova. Neboť gesta vyznavačství, i kdyby byla někde vystána rúžemi, přesto je taková, že po: „Hosanna...“ nevyhnutelně zazní: „Ukřížuj, ukřížuj ho.“ Tato nepřijemnost bude také důvodem pro sebe-ospravedlnění a pro přijetí antikrista. Vědomostí lidé sice mají, ale jejich rozum je otupen hříchy. Ze prý: každá vláda je od Boha, a tak se podřídíme i antikristu, co naděláš? A ještě dodají, že vše je vůle Boží. Proto se říká, že bezbožník usedne (na místo Boží) v každém chrámu, a ani slovo o tom, kdo v něm konal službu před tím. Vzpomeň si na příklad velického starce (Seráfima), sarovského divotvorce, kolik měl ikon – jednu, a knih – deset, a získal velkou slávu; ne však od lidí, nýbrž od Boha. Nyní pak mají všichni doma ikonosťasy, plně police knih, ale jejich skutky nejsou rozumné! Všichni slyší, jenže malokdo vnímá, otcé.»

„Ach, cože?“ pomyslel jsem si, „kámen vržený do mě zahrady, jakou jen radost mi přináší knihovna z s půldruhým tisícem svazků!“

„Ještě jednou ti opakuj, že ne rozhovory o spáse, ale skutky ke spáse jsou nutné nyní i pak, než bude pozdě. Doba ospravedlnování uplynula, pokud někdy vůbec byla. Vše musí být podřízeno pouze spáse. Hospodin nám dal klidné období, aby- chom dostali rozum a pro slyšení slova Božího a — co je nejdůležitější — pro možnost získat blahodat Boží před strašnými roky. Někdo tento čas využije k dobru, a jiný — aby se honil za svými chytíci (žádostmi). První budou mít zisk, a ti druzí i to, co měli, promrhají! Jak je řečeno (*u evangeliu*), tomu, který má, bude přidáno, ale od toho, kdo nemá, — bude odňato (i to málo, co měl). Bdi!“

Trm se naše беседа skončila. Ještě nekolikrát jsem navštívil starce. S láskou mě učil, mnoho vyprávěl o svém dětství, ale vše toto již bylo osobní, tj. týkalo se speciálně mě a mojí rodiny. Všeobecných otázek spásy se v tomto posledním období již nedotýkal.

byly trochu jiné — vyzarovaly jakousi neobyčejnou svěžest a dobru. Na jeho ústech hrál lehký úsměv, dobrý, laskavý, řekl bych — hřejivý. „Pojďte dál, otcové svatí, pojedťte dál!“ „Cože,“ pomyslel jsem si, „svatí! Jsme hříšní, každý den se zpovídáme z hříchu.“ Ještě dříve, než tato myšlenka prolétla v mě v mysli, tak na ni starce odpověděl, jakoby pokračoval ve své předchozí větě: „Ano, hříchu mají všichni dost, ale svatost kněze je zvláště-ního druhu, nejedná se o svatost askety, která se získává Boží milostí a pomocí v zavislosti na očistění od hříchu. Kněz je na počátku obdarován svatostí, která je nesmazzatelná! Někomu se může stát, že ji „vyšplíchá“² svoji špatností, ale Pán tuto svatost doplní.“

Okolo stojící nepochopili, přirozeně, že slyšeli odpověď na moji myšlenku. Sam pro sebe jsem vzal na vědomí, že je zapotřebí být opatrnější. Všichni se postupně polibili se starcem a na jeho pozvání si sedli na stoličky k posteli, kde ležel.

„Měl jsem tu minule samé hotové řečníky,“ kyvnul starce hlavou směrem ke stoličkám a usmál se. „Dokazovali absurdnost Strásného soudu, konce světa, ráje a pekla, prý si toto vše vymysleli zateměnění rybářů! Mozná, že prý (*od Pana Ježíše*) slyšeli pravdu, ale nemožili ji pochopit, protože jim chybělo vyšší vzdělání! My, jasně hlaavičky, neodmitáme existenci Boha, uznáváme Ho, ale ne jako Osobu, nýbrž jako všeobjímající kosmické vědomí. Měli při sobě citáty, jakoby dokazující tuto další duševně- hlubnou teorii. A já ležim a přemýšlím. „Úsměv z jeho rtů zmizel. „Kdyby jim ta jejich horlivost dala něco se naučit, a ne ze sebe činit učitele! Skončili a čekají, co řeknu. Co říct, není co odvětit na takovou hloupost (*tj. na pochvyby o existenci ráje, pekla atd.*) Na hloupost odpovím hloupostí! Viděti jste běsá? říkám. Oni však dotčeně namítají: My s vámi mluvíme vážně a vy si děláte legraci! Odpověděl jsem jim, že i Evangelium se odvažují cito- vat, znají svate otce a jejich díla, ale nic nepochopili! Přišli jste kvůli tomu, abyste se utvrdili ve vašich prázdných úvahách, a předevsím v myšlence, že Církev není potřebná a nezbytná v díle spásy. Hřůza!, v tom vám tedy pomáhat nebudu! Ano,

2) Obraz ženy v domácnosti nesoucí neopatrně nádobu s vodou, ze které cestou část vody vyšplícha. Tak podobně i neopatrný kněz.

seděl jsem ve vězení. Ano, nepřijali mě do kléru v několika eparchiích. Avšak což to může být důvodem k tomu, abych osocoval Církev s jejími dogmaty? To, oč se snažíte, je obrátit Evangelium proti Církvi; a kdo vám je dal, než apoštolská katolická Církev? O besovi, jehož vidět není žádná legrace, nehovortm jen tak z žertu; přectěte si ct. Serrama Sarovského nebo sv. Ignatije BryančaniNova' Zmlki. Co jsem jim však měl říct? Hovortm o tom, nač? Oni chtějí uvídet, a uvídet to znamená dozvědět se, pochopit (*rozumt*), a takové vědnt, to již není vira, ale znalost! Jak k nim mluvit o víře? Říci vira je snadné, zkus to!, jenzt oni nato – a kde je pravda, když já věřím v to, a on v něco jiného? Na první pohled se to vše zda být logické! Avšak pouze na první!“

Starec umkl. Moji souputníci postřehli, že starec je unaven, a tak se začali zvedat ze svých míst a louct se. Následoval jsem jejich příkladu, přestože se mi z toho domu nechťelo odejít kvůli pokoji a klidu, který jsem cítil v duši. Rozloučili jsme se, a když jsem byl již u dveří, zasluchl jsem starcův hlas: „Očt Alexandre, my se už známe!“ Něco mi cuklo v hrudi, ano, skuteč-ně, něco v rozhovoru očt Antonije mi připadalo známé, ale co? “Vzpomínáte si, Verchnedonskoje, no?, očt Alexandre?”

Vzpomněl jsem si. To byly straslivt stranky mého životá. Něco tak strasného se ani nedá vymyslet. Postihlo nás hore, i když bych chtěl být přesnějši ohledně toho, co to bylo za souze-ní, nechci se už k tomu vracet. S mátuškou jsme dvě noci nespali. Byla neděle a já nemohl sloužit. Všichni farníci znají naši tragédii, sešli se v chrámu a čtou akathisty. Stalo se pak, že ráno mezi 9. a 10. hodinou ke mně přišel malý chlapec a říká: „Bátus-ka a mátušky mi přikázali, abych Vám vzkázal, očt Alexandre, abyste se nesuszil, do ničtého se nepouštět, jenom se modli! Vše se již vyřešilo, vše už je v pořádku!“ Ta slova mě skutečně ohromila, jaký bátuska, jaké mátušky? Ve stejné čtvrti jako já žil dřívějši představený chrámu, přistěhovelec ze Lvovské oblas-ti, kněz se zákazem konat bohosluzby, ale něco takového bych od něj čekal nejmeně ze vštého! Přijížděli k němu pro součástky na auta, což prodát atd. Ale něco podobného? Tak tadý je ten bátuska a mátušky!

jičt se světské moci – konat si své povinnosti, nežint ozbrojené povstání. Bratři Makabejšti jsou dobrým příkladem uplatněni síly proti těm, kteří hanějí Boha a to, co je Boží. Ber se cestou hloupé ponizenosti a začněš klást otázky o svatosti jak Alexandra Něvského, vítězného, tak i Dimitrije, hubitele bezbož-ných Tatarů na Kuličkovt poli. Otázka za otázkou, jenzt je pro-slavi (mezi svatými) Bůh! Když slyším takové „šťastné“ otázky, tak si vzpomenu na život biskupa Basila Velkého a ctihodného Jova, počájevského divotvorce. V jakt strasné době jim Pán dal, aby žili. Sv. Basil se modlil za zánubn císaře Juliána. Vidím, co chceš říci, že Julian byl odpadlík; ale byl císařem a císařem zákonným, všimni si toho! Nemodlime se i za satanské „vláde“ s práním, abychom se měli dobře? A Pán potvrdil správnost postupu sv. Basila – Julian zahynul, a to nikoliv pozemskou zbraní, ale byl sražen kopím nebeského vojáka. A ctihodný Jov si s Polaky šel popovídat? Ne, on s nimi a jejich přísluhováci všemozně bojoval, a dokonce ani soudím se nevyhýbal tento spravedlivt! A ty mluviš o podřízenosti vládě!

Dilo Boží je nutně konat s rozumem. Když v zalezitostech týkajících se vlády a vládnutí platilo, že nadřízený má neomezenou moc a podřízenému přisluši vždy jen hluboká pokora, pak by v Církvi nebýla nutná její katolická⁵⁰. Jestliže by však Církev nebýla katolickou, tak by nezůstala ani pravoslavnou. Vzdáť kolikrát byli ochránci víry v době, kdy vyšši duchovenská (církvní) vláda se stala heretickou, jednotlivci? A co vše by se ještě dalo říci o světské moci? metropolitá Filip a patriarcha Nikon jsou zjevnými příklady. A hle, tito spravedlivt lačnici po spravedlnosti byli proslaveni jako svatí: sv. Basil Velký, sv. Řehor Theolog, ct. Maxim Vyznavač, ct. Josef Volocký..., ale cožpak se dají všichni vyjmenovat? Zde je zapotřebi

50) Obecnost, sborovost. Znamená to, že jedna Církev Kristova je otevřena všem lidem (není výlučným společenstvím určité rasy, národa nebo jinak předurčených lidí) a ze se jedná Církev Páně rozprostírá po celém světě (není vázána na jedno místo, nemá žádně pozemské řídičt centrum); další význam toho slova označujt, že žádný člověk není nad Církvi nebo vládcm Církev, nýbrž všichni jsou si die praviáa všeobecného kněžství jako bratři a sestry rovní v Kristu; všichni pokřtění a myřem pomazaní nesou odpovědnost za Církev – zvlášt ve střezení neporušenosti svatě víry.

ně-slovanský jazyk má výstizně vyjadření – *obolstiteľno* (to, co vabí, svadl). Proto je řečeno, že se neospravedlní nikdo živý, pro něco takového nebude žádné ospravedlnění. Nyní jsou pseudo-učitelé velmi upovídaní. Až však jejích skutky a slova projdou zkouškou Pravdy, bude zjevná celá jejich lživost. Antikrista však přijmou ve všech chramech na zemi a budou ho uctívat jako boha. Zamysli se nad tím, dustojný otče, antikrist sám se neprohlásí za boha, ale podlízavými zázraky dosáhne toho, že se mu budou (*lidel*) klanět jako bohu! V tom je právě ta hrůza, proto nebudou mít lidé ani nejmenší důvod k ospravedlnění! A kdo budou ti, kteří ho přijmou – lidé, pro které dnes E Evangelium končí Tajemnou večerí. Vůči Golgotě jsou hluiši. Utrpení na Krizi se týká pouze Jeho Osoby – to vše je tam – v Jeruzalémě před 2000 lety.

Víš, když nás *Ceka* tenkrát zatýkala, byli jsme jako ovce (nechci říct jako beránci, abych se tím nesrovnával se Spasitelem). Tíše jsme šli na porážku, bylo těžké si představit, že je vůbec možné něco tak nezákonného. Při tom jsme věděli, co jsou zač. Kořik jen prorokovali starci o těch časech, o vládě sluhů temnoty. Avšak seděli jsme a čekali, kdo bude další na řadě. Mnozí upadli do nástrah lsti. Jak veliči a moudří byli archiepiskop Ilarion, můj učitel, metropolitá Sergij a mnozí další. Jenže se dopustili chyby, když se domnívali, že s běsy a sluzebníky temnoty je možné se domluvit. Domnívali se, že když se podají zachovat vnějšek, tak vnitřní obsah zůstane samo sebou. Ach, ne; teprve mnohem později to vyšlo najevo. To stejně se děje i nyní, ale daleko více bude za čas. »

„Odpusťte, otče Antonii, a co slova apoštola o vládě a podřízenosti jí?“ přerušil jsem znovu starce.

«Ach, duše moje, – řekl starce, – neutíkal snad apoštol Petr z Říma, když se potkal se Spasitelem? A co apoštol Pavel, zachraňovaný v koši a spouštěný s hradeb? Nejedná se zde snad o pochopení reality a o odpor vůči satanismu? Jáke další příkla-dy ti mám uvést?, tak třeba velkomučnice Katerina nebo velkomučedník Jiri. Podřídit se je možné pouze ve věcech týka-

Toho chlapce jsem docela znal, často prosil o to, aby mohl číst na klírosu³, byl peclivý, měl velmi dobrou výslovnost. Jménoval se Viktor.

„Vito,“ ptám se ho, „no dobře, mátušky a bátuška – ale kteří?“ „Jak kteří?, přece otce Antonii! On nás stále navštěvuje, slouží liturgie, zpovídá, dává svate Přijímání, všechny nás duchovně vede! Kdo jiný by to měl být? Za Vás se také modlí, celou noc a řekl, abyste se uklidnil, že vše je již v pořádku!“ To, že je „vše v pořádku“, jsem v tu chvíli neviděl! Když jsem vstoupil do chrámu, modlilo se tam čtyřicet lidí, čelí akathist. Poklekl jsem na kolena, vzal do ruky „Akathistník“⁴ a ... se slzami začal sloužit poboznost. O tom, že je skutečně vše v pořádku, jsem se dozvěděl teprve vezer. A právě od toho okamžiku začal můj

Spatřil jsem ho. Konala se jedna ze svátečních bohosluzeb Velikého pustu. Začínal jsem okurovat kadidlem po proskomidii⁵, a tu náhle ke mně přiskočil starší kostelník a div, že nekřičel: „Bátuško, v chrámu je otce Antonii!“ Vycházim okurovat a můj pohled se ihned zastavil na vzněšeném starci v podrjasi-ku a teple říze poněkud staršího strihu s protogerjjským křížem s ozdobami. Po okurování v čase čtení hodiněk vycházim a zvu toho kněze, aby sloužil společně se mnou. Zdvorile odmítl, poukázav na to, že bude sloužit v jiném chrámu.⁶ To bylo vše. Při malé vchodu⁷ již v chrámu nebyl. Potom jsem byl přeložen na jinou farnost a vše se rozplynulo v pomíjivosti ubíhajících dní. A nyní znovu slyším již známý hlas.

„Vzpomínám si, otče Antonii, rozpomněl jsem se!“ „Myslím, že doprovod nepotřebujete, otče. Zbude-li vám mezi dobry-mi skutky čas, přijedte na navštěvu! Pravda, už jsem slyšel, že nás, starce, nemáte rád, pryž jsme nevdělani a hrubi, tmáři, ba že nechceme nést Kristův kříž, uchvacujeme cizí stáde, a vůbec, vše špatně pocházi od nás, co?, svaty otče?“ „Dva stejně

- 3) Misto v chrámu, vepředu, kde jsou zpeváci, tou se tam žalmý apod.
- 4) Tl. sbírku akathistu
- 5) Příprava chleba a vína před začátkem liturgie
- 6) Pravoslavný kněz nesmí sloužit v jednom dni dvě svate liturgie.
- 7) Brzy po začátku svate liturgie

49) Lkavý, pívabný, zajímavý, kouzelný

Starec se sotva mohl trochu nadzdvihnout. Přitom však byla jeho tvář podivuhodně pokojná a vznešená.

«Poslouchej, otče svaty, co ti řeknu. Urcitě budeš o mně, hršněm, psát. Kvůli tomu s tebou také beseduji. Ať už se to stane dříve, nebo později, moje jméno změň a o místě pohřbení ani slovo. Jíz jsem určil, kde mi mají vykopat hrob.»

„Bátuško,“ začal jsem, „přliš brzy o něčem takovém hovříte...“

«Otče Alexandre, nemrhej zbytečně časem, nezbylo mi ho již mnoho. Poslouchej a zapamatuj si, možná, že se ti něco z toho bude hodit ke spáse.

V předvečer příchodu antikrista bude chaos v životě skoro všech zemí. V rozkvětu budou ti, kteří vyznávají platnost jejich náboženství, očekávají příchod falešného mesiáše. Na prv-nim místě jsou to židé a muslimové. Za nimi pak protestanté, kteří odmítajíce Božství Pána našeho Ježíše Krista, hlasají kra-lovství Boží na zemi. Zesílenní jejich vlivu je patrné již nyní, později ještě zesílí. To nejdůležitější pro ně nyní je mít ve vlast-nictví zemi. Tajně budou skupovat vše, lesy, pole i řeky. Sibír padne pod Čínany, možná, že urvou ještě víc.»

„Tak, kde bude snažší dosáhnout spásy?“ přerušuji starce.

«Kde Hospodin ukáže. Důležitě je usilovat o spásu, a ne o spáse debatovat. Podstata antikristových „zazraků“ bude v je-jich vabivosti. To znamená, že tyto falešné zazraky budou při-tazlive a okouzlující. Proto i pouhý pohled na ně je jednak hrůch a také smrtelně nebezpečí. Nutně je se schovávat a uhybat očima.

Avšak toto ještě není vše. Smyslem jeho příchodu bude mj. absolutní spravedlnost. Spasitel přišel ne ve svém jménu, ale ve jménu Otce, a přesto Ho nepřijali, a nad to – ukřižovali. I v současné době Ho v podstatě hanobí a křičují, odmítajíce Jeho Božství a převracejce Jeho učení. Antikrist přijde, jako by byl bůh, není bůh, ale jako-bůh, a jeho přijmou! Uznají ho za boha kvůli falešným zazrakům a okouzlujícím (vabivým) skutkům, tedy proto, že bude přitazlivým⁴⁹ a příjemným pro lidi. Cirkév-

Pozemské cesty

Moji spolupoutníci již dávno vyšli a byli udiveni, že jsem se opozdil. Čekal jsem na ráno. Znovu a ještě jednou jsem proti-tal sv. Ignatije (Bryancaninova), životy optinských starců, po-rovňával jsem vše s tím, co se stalo, hledaje zádoucí objasnění.

lístky nenajdeš, a co teprve říct o lidech, otče Antoniji!“ Tak, tak, také si to myslím. Tedy zitra ráno Vas čekám!“

Ráno sedím opět v autě a znovu jedu již známou cestou ke starci. U vchodu stojí ta samá žena, ale tentokrát jsou její po-zdravy určeny mně; v jejím pohledu je něco tajemného. Je to pohled člověka, který ví o něco víc, než kolik musí a než ví druzi. „Na přímluvy svatých...“ „Amen,“ ozvalo se za dveřmi. „Už na Vas dlouho čeká,“ šeptá žena, „jděte rychle, batusko!“ Vstupuji a mám nyní čas prohlédnout si kelii starce. Kupodivu, nespatri-l jsem nic neobvyklého – na bílých stěnách ikony ozdobené vyší-vanými ručníky⁵⁰; ve svatém koutku (*rede jsou ikony*) dvě schrán-ky – jedna velká, druhá menší. V domě kněze, nebo – pro tento případ přesněji řečeno – v domě, kde kněz přebývá, by křtící a eucharistická souprava, pravděpodobně s antiminsem, nemě-la být něčím neobvyklým, co by mělo vyvolávat údiv.

Vysvětlím to kvůli lidem, kteří nevědí, o čem se hovoří. Antimins je hedvábný sátek, na kterém musí být vytkána nebo natištěna ikona Ježíše Krista pohřbivaného. Do antiminsu jsou také zdola zasáty ostatky mucedníka; samozřejmě, jen malá částčka. Jedně na antiminsu se kona Božská liturgie, přese-čí – její nejdůležitější část, při níž se děje proměnění Svatých Darů – chléb a víno se mění v Tělo a Krev Pána. Obvykle anti-mins pozehnává biskup ke službě v konkrétním chrámu, ale v době nestability ve společnosti, např. když je válka, revoluce, nebo zpečetí rozkolu nebo nadvlády cizího náboženství, jak tomu bylo při násilném zavádění unie (*sjednocení s papistickou církví*) na Ukrajině, tehdy biskupové těm kněžím, kteří byli pevní ve

8) Tradiční zvyk zdobení ikon v některých oblastech

přerušit modlitbu je hřích, a navíc na tváři spravedlivého starce se odražela únava.

“Otcé,“ začal jsem nerozhodně, “možná bude lepší, když přijedu zítřa?”

«Můj milý člověče, otče Alexandre, opravdu víš, co bude za sekundu, co bude zítřa? Ach, mláďi, mláďi, všechno určuje, vše rozhoduje. Méně svého, méně marnosti, a více poslouchat Boha. Neprosit o splnění vlastních přání, ale o odhalení jeho Sváté vůle. Zítřa však nepřijedeš, a proto není zapotřebí se starat. Přijed' raději až za dva dni, ale neodkládej svůj příjezd na později. S Bohem, otče!»

Teprve až na ulici jsem si všiml, že den je už na sklonku. Vše uteklo jako by to byl okamžik! Pouze loučení se událo jaksi v jiném tónu než celé setkání. Proč se nemůžeme zítřa setkat? Nejspíš je starec unavený, pomyslel jsem si. Jakké však bylo moje překvapení, když jsem se doma dozvěděl novinku – druhý den ráno mám být u biskupa. Vzdýt to vlastně není nic neobvyklého, ale přesto – taková náhoda!

Jak být spasen

Na příkaz vладыky bylo nutně vycestovat z města. Za jeden den jsem všechno neshlí, musel jsem jet i druhý den. Pak se zprávu o výsledku opět k vладыkoví. Jednou větou, ráno třetího dne se mi nejméně ze všeho chtělo sednout za volant a nějak cestovat, dokonce i za otcem Antonijem. Již jsem si vymyslel důvod, jak se před nim ospravedlním, ale v hlavě mi stále zněla jeho slova: “Neodkládejte příjezd dlouho!” Dobře, pojedu.

Zena, jež mi vysla v ústřety, byla očividně něčím rozrušená. Na moji něnou otázku očima odvětila: “Bátuška onemocněl, ale Vás čeká.” Ach, Pane, jak jsem mohl vůbec pochytovat, jestli mám nebo nemám jet!

vře, zehnalí antimínsy speciálně pro sluzbu “kde se naskytne možnost”⁹. Když komunisté zavírali a ničili chrámy, ocitlo se v držení duchovenstva mnoho antimínsů. Jednou větou – zřídka kdy k něz té doby neměl svůj antimíns, a tak nevyvolávalo žádné ropaky, když jej měl ve svém držení i otec Antonij.

“Nu, otče, svátosti upoutaly tvoji pozornost? Pravda?” Po-zdravili jsme se kněžským pozdravem a políbením, a pak jsem si na pokynuti starce sedl na stoličku vedle jeho postele. Rozho-vor nějak vážnul. O. Antonij v bílém stáříkém podryasníku opět zpola ležel, jenom jeho výraz tváře byl jiný než večera – hluboká zádumčivost, dokonce jakýsi závoj zarmutku na čele.

“Ale ne, vzdýt jsem té sám zval. Jenom jsem se zamyslel nad uplynulými dny; i když je hříchem cesty Boží prošetřovat, přesto se tam, do minulosti, stále vracím, stále se snažím pochopit jak, co a proč.”

“Rika se o Vás, že jste byl po otci ještě carským protogerejem.”

«Ale jdi, Bůh s tebou! Podívej, kdybychom všichni v té době náležítě chápali viru a ulohu Pravoslavi v životě Ruska, tak by revoluce nebyla. Ne, já pocházím z úřednické rodiny, můj otec byl inženýrem v německé továrně. Takové postavení v té době – to bylo něco! Měli jsme svůj dům s vlastním vchodem, v domě hojnost všeho, sluzebnictvo, čelediny u koní, a vše, co bylo potřeba. Naše rodina byla pravoslavná, ale duch bezbožné doby a uněšení Evropou nemohly neotrávit duchovní atmosféru. Matka byla šlechtického původu, narodila se a vyrůstala na ven-zbožnost byla spíše zvykem. Leč, pravda, se starobylou starostli-vostí o chudé. V naší kuchyni stále někdo dostával jídlo – osířelý mrzák, invalidní voják ... Otec na to vše hleděl s poklidem, jako na milou zvláštnost jeho ženy, ale nezáčastňoval se toho.

Dokonečtí vzdělání se mi nepodarilo; poslouchal jsem před-nášky na univerzitě. Bohužel, byly tam nejen přednášky. Kolik

9) Tj. pro vykonání svatě liturgie na jakémkoliv místě, kde se postěstí.

ukončivše svůj život sebevraždou a připravivše se i o tu nejmenší možnost zapasit za věčný život, za život v Životě. Viděl jsem mnoho rakví. Pozemšťane (*nad zesnulými*) plácou a natřikají, zptívají za upokojení (duše), a okolo jásaají bésové, spokojejí nad tím, kolik se jim podarilo zahubit duši!

A živi budou zavídat mrtvým. Ano, hrůza nemoci a válek, zkáza blížkych; nutně je mít velikou viru a naději na Boha, aby to vše člověk vydržel. Jak má ten, kdo je pyšný a chamtivý peněz, vydržet ponizení? Vždyť věra ještě on sám křičel: „jestliže jsi moudrý, proč nejsi také bohatý?“ Věra se ještě samolibost přelévá přes okraj, a dnes – je nicím. Na vše přistoupí, na kódy, na „666“, a krví podepíše smlouvu se samotným ďáblem. Jenže ten to již nebude potřebovat! I tak už jsi jeho. Chvilku se budeš skubát, chvílku cukat, a pak si všimneš, že již máš na krku oprátku. Pokorně snažení ponizení ve dni přizračného vládu antikrista. Proti komu bude obráceno zihadlo nepřítelova pokušení?, proti věným věřícím. Nezákal je zatím komfort a zlato, pokrmý a auta, tak tedy nyní zkusíme pod hrzobou smrti hladem svest je kouskem chleba. Těžké, ach, těžké je zachránit duši, když blížni, děti nemějí dlouho v ústech ani kůrku chleba. Pouze věřící v Boha, věřící Bohu bude schopni vyvarovat se neodvratného.

Da něco antikrist hidem? Samozřejmě, že nikoliv, protože nebude co dat. Co bude mít kromě shromážděného bohatství, ale toho bohatství, jež má cenu v tomto světě, který byl ďáblem usporádan a jím samým byl také zničen kvůli snazšímu nástupu králování izimesiáse! Ony prosulé dolary budou jako v mé době „korenky“ – na metry.⁴⁸ Zlato nabude svoji skutečnou cenu – tj. zádné, jakožto kov, který se k němu nehodí – a tak nedá ani jítlo ani neochrání před chladem. Hodnotu budou mít pouze funkční věci, věci, bez nichž člověk nemůže žít, tedy sekery, pily, různé nástroje, občejná kamma ze železa.»

Starec zavřel oči a znovu skanula síza. Zdálo se, že spí, ale jeho rty ze zvyku šeptaly slova modliteb. Nevěděl jsem co dělat –

48) Kerenka – bankovka vydaná vládou Kerenského v r. 1917, „na metry“ – tj. nebudou mít žádnou hodnotu.

jen stran, skupin bylo v našem ročníku, nelze si dnes vzpomenouti jejich podstata však byla jedná a taž – zborit a pak stávet. Così straslivého vanulo z těchto všech učení, pekelný duch nenavští k člověku. A lidé přicházeli a poslouchali! Je to jako když člověk hlédí do propasti – jeden neopatrný pohyb znamená smrt, ale jeho to táhne podívat se ještě jednou a opět a znovu! Nechtějí naslouchat hlasu svatých, ale sli! k dareba-

kům. A podle toho to dopadlo.

Nejdříve byla válka; zdálo se, že lidé přijdou k rozumu. Vždyť válka – to je Boží trest. Ne, nic nepochopili, a tak začala revoluce. V té době jsem změnil svůj světonázor, zanechal jsem světské učnosti a vstoupil do semináře. Venku, za stěnami Trojice¹⁰ to bylo hrzné; ale s jakým pokojem a bázní byly tam, v chráměch Lávy, slouženy bohosluzby! Ve volném čase jsem seděl v knihovně Akademie a četl, četl, četl ... Snažil jsem se jen pochopit, co se to děje, a předzvědět, co se bude dít. Mladí se opovážlivě spoléhá na rozum! Násěstí bylo dost starců schimmi-ku¹¹, kteří pomohli připravit se na život – čtení pak již nebylo tak přitažlivé jako modlitba a modlitební společenství. Spory a diskuse, vždy velmi zajímavé pro všechny užastněné strany, se tedy považovaly za zbytečnou ztrátu času.

Straslivě, ale i zajímavě to bylo období – mucednictví očisťovalo Církev. Prísia-li nějaká novinka, tak většinou špatná, častěji však, velmi špatná, ještě častěji – hrózná! Mí rodiče zemřeli. Rozhodl jsem se přijmout mnisství. Život ve světě byl pro mě neunosný. A tak – mnisské postřizení a dvě chirotonie.¹² Když mi byl položen kříž na prsa, téměř současně jsem přijal kříž i na ramena – vženi, tábor, vyhnanství ... Pak znovu vženi a tábor, a tak dále, vše jako jimi lidé, nemá vyznam o tom mnoho mluvit.»

„Oče Antonji, jak přijalo duchovenstvo deklaraci z r. 1927?“ přerušuji starce.

10) Trojicko-sergijevské lávry
11) Mniši s tzv. „velkou schimou“, vyšší stupeň, plnost mnisství (velké sílby)
12) Stal se mničem, a pak byl vysvěcen na jerodlakona (mníšský diakon) a následně na jeromonacha (mnich knězem).

Antikrist přijde jako zachránce od sociálních problémů, ačkoli v pravě kvůli jeho příchodu budou vyvolávány. Zplození pekla budou mít nesmírnou sílu a moc. Lidé, kteří připravují jeho příchod, již nyní drží v rukách hlavní bohatství země. Před soudčasněho blahobytu postupuje rychnleji nežli jarní vody. Vzpomínám si na jeden z tréninků, generální zkoušku, provedenou s lidmi v Sovětském svazu. Stálo 24 hodin, a všichni ti, kdo důvěřovali bankám, se stali chudými. Roky strádali, někdo na úkor brichu, někdo si pro to ničil zdraví, zdálo se, že budou mít na celý život. Jenže se to ukázalo být fatamorganou.

Nyní to bude ještě horší, protože zasažen bude celý svět. Vše se bude provádět prostřednictvím státu, proto je zapotřebí mít s ním, jak je to jen možné, co nejméně styků. Zárukou toho je nepřijímání kódů. Žádné banky a kredity, neboť vše je pod kontrolou jedněch rukou a jedné hlavy. V praxi se ukáže, že tyto ruce nejsou ruce, ale velké pařáty, a hlava není obvyklá hlava, ale je rohata. Misto tváře má zvířecí tlamu se strašnými tesáky. Proč jsou nyní všichni lidé tolik vyučováni, aby si zvykli na banky, výplatu dostávat v bance (*ty. přes účet*), důchod v bance. Neotálejí, všechny vhaňjí do jedné stáje, a nelze říci, že pomalu. Velikým překvapením pro lidi bude, až se ukáže, že i poslední kopějka v jejich peněžence je sečtena, jak je tomu již na Západe.

Avšak, běda, nebude to překvapení poslední. Celá tato konstrukce blahobytu, vybudovaná současným člověkem, se ukáže být ocelovou pastí pro něho samotného. Past, to jsou pružiny, zatač – a již na svobodě, dokonce i chyceným zvířatům se to občas podarí. Jenže tady to tak nepůjde. Běs bude nevěřící či malověrně lidí ponoukat k tomu, aby na sebe vztáhli ruce. Hrozně je to, že je budou církevně pohřbívat (*konat zádušní obřady*), a říkat: „Zesnulý byl v čase sebevraždy ve stavu nepřičetnosti,“ a tím bude celá věc uzavřena. Jakoby soud nad ním, nebo nějaké řízení o odpustění či potrestání bylo možné provést. Nevydržel jsem to a říkám: „Přišel jsi, tak mluv, co se bojíš, já nekousnu!“ Nato mi řekl, proč přišel, – hlava se mi zatačila, nohy se podlomily. Co vlastně řekl? U jeho matky, velmířice ženy, v bezbožných a nestastných třicátých letech, neustále pobývali potulní knězi (*bez farnosti*), mniši, světští lidé, a říká se, že i nějaký biskup. Přebývali u ní, sloužili bohoslužby, podá-

«Jak mohla být přijata? Biskupy různé, to jsem slyšel; osobně jsem se s nimi málo stykal. Nižším duchovenstvem – klidně, poměrně klidně. Bylo v ni snad něco takového, co by se ještě neobjevilo v historii Ruske pravoslavné Cirkve? Termín „sovětská vlast“ tahal za uši; podobně i jiná slova stejného významu. Jenže tehdy slova „Rusko“, „rusky“ byla veskrze běžlogvardejšína! Sami jsme vinni, nepřítel nemůže donutit člověka k hříchu, ani silou ne. On pouze hřích nabízí, a ty máš možnost si vybrat. To je osobní hřích, ale z hříchu jednotlivců vyrůstá hřích naroda. Což snad jenom Zide poskrvňovali chrámy a spojovali se s bezbožníky? Jisté nikoliv. Avšak to již hovorně o něčem jiném. U čeho jsme skončili, otče Alexandře?»

„Vezni, tábor, vyhnanství...“ připomínám tiše. Otec Anto-nij pokrčoval pomalu a klidně ve svém vyprávění.

«Propustili mě po vále, protože jsem nemohl chodit. Nemoc mě vyťahala z vězení a doba věznění mi vypršela. Jeden voják mi navrhl, abych se vypravil k němu domů. „Kam bys šel?“ řekl. Byli to srdeční lidé, věřící; během léta mě uzdravili. V sedmi čtvrti mi našli práci; stal jsem se topičem. K místnímu biskupovi jsem se neobrátil, bál jsem se; lidé o něm vyprávěli různé věci. Myslel jsem, že jakmile skončí zima a přestane se topit, tak začnu hledat něco jiného. Otcově mi dali adresu jednoho arcibiskupa, o kterém říkali, že bere ty, co seděli. Dobrym jidlem uplácel pry úředníka pověřeního (*kommunisty pro věci církevní*).

Toužil jsem sloužit bohoslužby! Asi tak dva nebo tři týdny před svátkem Narození Krista, nevpomínám si již, zdali to bylo po sv. Barbore, kdosi v noci klepal na mé okno. Byla to doba nedostatků, hladová, studená, a já jsem měl uhlí – to se považovalo za „druhý chleba“! No dobře, pomyslel jsem si, otevru. Vstoupil mladík, věk okolo třiceti, ustraseně tam stál a ne začít mluvit. Nevdržel jsem to a říkám: „Přišel jsi, tak mluv, co se bojíš, já nekousnu!“ Nato mi řekl, proč přišel, – hlava se mi zatačila, nohy se podlomily. Co vlastně řekl? U jeho matky, velmířice ženy, v bezbožných a nestastných třicátých letech, neustále pobývali potulní knězi (*bez farnosti*), mniši, světští lidé, a říká se, že i nějaký biskup. Přebývali u ní, sloužili bohoslužby, podá-

hle – hodokvas smrti, izive zákony a pokušení světa. Každý si mezi nimi vybírá dobrovolně.

Na dnešní den budou mnozí vzpomínat na posledním Soudu se strašnou horkostí a lítostí, protože ho nevyužili k získání Svätého Duchu. Nevěnovali pozornost hlasu Cirkve, aby se napojili tekami žive vody blahodati Boží. Nezatoužili přivýknout pústu a modlitbě, dobrým skutkám, duchovnímu dílu. Získávali smrt a smrt dostanou. Proto je řečeno, že *(na Božím soudu)* žádný živý nebude mít ospravedlnění. Vždyť se nebude jednat o soud podle lidských představ, tj. prokurátor, obhajoba, poslední slovo obviněného – nic takového. Odsuzovat nebo ospravedlnovat budou člověka samotné jeho skutky, díla i myšlenky. A kdo si co vybral v tomto „údolí zarmutku a putování“, k čemu směřoval a po čem toužil, to i dostane. Ten, kdo si vybral Život, obdrží věčný život a blaženost, a ten, komu se zdála sladší smrt, dostane peklo s jeho věčným mučením. A jak uči svatí otcové – tím hlavním mučením není kotel, ale nepřítomnost Boha!

Nyní, ať chceme nebo nechceme, přesto jsme neustále podepřáni jeho Prozřetelným působením a tak či onak napáje-ni jeho blahodati. Treba skrze Slovo řečeno při stvoření světa rostlinám a živočichům, samotnému člověku i světu.⁴⁷ Bez Boží prozřetelnosti by svět nemohl existovat ani na okamžik. Tato poslední doba je poslední kvhli tomu, že činy lidstva, uchvacene-dobélaskými klamy, jsou namířeny k oddržení se od Prozřetelnosti. Z toho lze jasné pochopit, jak důležitě je získat nyní Svätého Duchu – pouze v tom je záruka spásy. Písmo přeseň pravi, že doba králování antikrista, bude trvat tři a půl roku. Zdálo by se, že tři roky není nic moc, ale i tato doba stačí k tomu, aby zůstala sotva jedna věřící duše; takový to bude hrozny zápas, a tak špatně na něj budou lidé připraveni. Nebdíme, ochabujeme, vše odkládáme na později. Odkládáme na později púst, modlitba – až potom, horlivost k přijímání Svätých Tajin – až pak, na dobře skutky – času dost. Zato hojněji a hned, dum – ted, okamžitě, auto – velice po něm touzíme. A svět se zhroutí, tento māmivý prach zmizí, a člověk bude chudý jako kostelní mýš.

47) Tj. aby rostliny rostly a dávaly úrodu, aby se zvířata množila apod.

vall svate Přijímání, krtili a vykonávali vše ostatní, co lidé potřebovali. Obzvláště často se tam objevoval jeden starý jero-monach, jehož měl i lidé rádi kvhli jeho prostotě, jemmému cha-rakteru a ochoť, když ho prosili. Jednou se tento mnich objevil ráno jako obvykle s kufrem, ve kterém schráňoval vše potřebné k bohosluzbě, a s uzlíkem *(se svými osobními věcmi)* v rukách. Ten kufř mnich odevzdal matce mého hosta a přikázal schovat jej, protože jeho už hledali, aby ho zavřeli. Poslední jeho pokyn byl následující: „Ja se již nevrátím, tento kufř dej tomu knězi, který se vrátí do tohoto kraje z taboral!“ Pak zmizel.

Zena splnila příkaz s takovou horlivostí, že kufř nenašli dokonce ani Němci. A nyní, když zestárla a je nemocná, zaslechla, že v kotelně pracuje pop, a proto poslala svého syna, aby mu o tom všem pověděl. Dale již není třeba říkat nic, i bez toho je vše jasné. Neutíkal jsem, ale ležel jako pták, aniž bych se cítil zadýchany, nebo vñimal revmatické bolesti kloubů, – jenom co neřpychleji! A už jsme tedy – před tím vytvořeným domem, ozval se slabý stěkal, jakoby stěkal nějaký malý, hubený, slabý psík, pak zaskřípaly dveře a byli jsme v domě. Na posteli ležela sta-tenka a na lavici vedle stolu seděly starší ženy. Na stole čadila lampa a ležel tam nikoliv takový kufř, jaký známe dnes, nýbrž počtívá starobylá truhlice, pobitá kůží. Nad malými rozměry truhly jsem se zachvěl. Ze v ni nejsou bohosluzbná roucha?!

Nebo, snad, v ni schází eucharistická souprava?

Byl jsem natolik rozrušen, že jsem se zapomněl pozdravit s lidmi a popřát pokoj tomu domu. „Budte zdráv, báťuško, pozehnejte!“ Vedle mě stal muž ve středních letech, podsaditý, zjevne voják z fronty. „Bůh ať požehná.“ „Jsem starší syn, Vasilij. Tady, otcé, máte klíče od truhlice, je Vaše. Mám pouze jednu prosbu, abyste moji matku pomazal svatým olejem¹³ a sloužil za ni panychidu *(až zemře)*¹⁴, je velmi nemocná.“ „Udělam vše, co bude zapotřebi, samozřejmě! Jenom schovám truhlu u sebe v kotelně, dobře?“ Chvěl se mi hlas, rukama jsem nervózně hladi odkázanou truhlici. Vasilij se usmál: „Rekl jsem již, že je

13) Dosl. „soborovat“ – tj. vykonat svatou Tajinu svěcentí oleje a pomazání nemocných.

14) Dosl. „otpevat“ – mni se zádusni bohosluzby

Vaše, otče Antonji! „Kývnul na mladšího bratra, rka: „On Vám jí hned odnese domů.“

V kotelně jsem měl jen stolec a lavičku. Stolec jsem tedy pokrýval čistou košilí, kterou mi kdosi daroval, položil jsem na něj truhlu, posadil se na lavici a prohlížel svůj poklad. Silná kůže skřovicové barvy byla potíštěná vzory s církevní tematikou: kříž lemovaný vínými hrozny a listy, v rozích kopule chrámu. Vložil jsem klíč do zámku, snažil se odemknout, nejdle to, přestože klíč je na svém místě. Něco není v pořádku. Stav truhly mi nedává podnět k myšlence, že je zámek zarezlý. Ještě jednou pozorně prohlížím truhlici a naležám skrytou klíčovou dírkou. Vsunu ji jsem do ní klíč z druhé strany, otočil ji a ozvalo se slabé cvaknutí! Pak se dal odemknout i ten první zámek a otevřelo se víko. To je prostě zázrak! Zevnitř se dalo víko rozložit a změnit na malinky ikonostas. V truhle byly uloženy bílé (*bohosluzbné*) trizy. Pod nimi se nalezala dřevěná přihrádka, ve které bylo v prohlubni připoutáno napřestolní Ewangeliium, trebník a síu-žebník. S bázni vytahují trizy a odepinám Ewangeliium, aby je bylo možno vyzdvihnout, ano, pod nim, jak je předepsáno, ležel v liltonu antimins! Radost nebere konce – bude možné sloužit!

Vysunuji tuto střední přihrádku. Pod ní jsou v prohlubních všechny bohosluzbné nádoby, křestní souprava a dokonce daronosice¹⁵. Přihrádka představuje malinky stolek, přenosný prestol. Nožky k němu jsou tam také uloženy. Moje radost nemá hranic, ale kde budu sloužit? U sebe doma ne; vzdýt to vlastně ani není obvyklý domovní přibytěk. Je to kotelna, ve které zároveň pracuji i žiji. Lide mi nabízejí, abych šel bydlet k nim, ale proč bych je obtěžoval?, jejich domečky — zemljanky po Němcích — byly ubohé. V kotelně se pomodlím i zapeji (*nic mi nechybí*). A navíc, jsem nebezpečný najemník, podívej, mohou mě opět zavřít. Jenže, co teď?

S tou myšlenkou jsem u peci, vedle mého pokladu, usnul. Bůh, který mi dal vše potřebné k tomu, abych mohl sloužit, mě v brzké době obdaroval také místem, kde bych mohl sloužit,

15) Bohosluzbné nádoby: kalich, diskos a dal. potřeby na konání svatě Eucharistie; křestní souprava: nádoby se svatými oleji apod.; daronosice je schránka sloužící na přenášení Eucharistie k nemocným.

nazyvána mimozemšťany a ještě všelijak jinak, ale jsou to bésové. Za nějakou dobu se budou neomezeně zjevovat lidem, půso-bíce ve sluzbách antikrista a jeho posluhovačů. Tehdy bude o hodně těžší s nimi zapolit!

A nad tím vším bude panovat hlad. Hlad bude dvojitý – hlad tělesný, a především, hlad duchovní. Bude několik neúrodných let, sucha, a to vše způsobí strašný hlad. Jenže to není hlavní příčina, neboť lidé si zvykli přijímat daleko více potravy, než kolik je zapotřebí k udržení života, mnohem, mnohem více. Cti-hodně Marti Egypťské stáčílo několik semínek a vláha rosy, aby zila a vydržela žár pouště. Ctihodný Serafim, sarovský divotvor-ce, se živil štovíkem, bylímami, a každý den těžce fyzicky pracoval. Byli nasycováni blahodatí. Jenže, jenom oni? Zavřeli pomí-jivé, sjednotili se s Životem, a dokonce i jejich těla se zachovála bez rozkladu navzdory zákonu smrti, jenz byl vněsen do přirody hříchem. S lidmi poslední doby se děje něco opačného – jedním z jejich modlářských idolů je jídlo. Jedit ne tehdy, když potřebuji, ale jedit proto, že je co jíst. Zná vůbec současný člověk opravdový pocit hladu? To sotva, jinak, proč by potřeboval tolik různého koření a přísad, specialit, omáček, receptů na přípravu vybra-ných jídel. Jejich smyslem je vyvolat chuť sníst připravené jídlo. Skutečně, ten, kdo potřebuje jídlo kvůli podpoře sil, obejde se bez toho všeho, kousek chleba a doušek obyčejné vody mu zcela postačuje.

A ostře (alkoholické) nápoje, které otupují pocit přesyce-nosti? Vše je to opakovaním pohanských orgií. Jenže zapomíná-me na to, že konzumováním smrti se jí zasnubuje me a stáváme se jejími rukojímí. V současně době je lidstvo vykrmováno – opravdový výkrm. Podobně totiž jako zemědělec vykrmuje doby-tek a drůbež připravované na smrt, na porážku, tak i lidstvo je tek a připravováno k smrti a to především – k smrti duchovní. Rozdíl připraveno nemá svobodnou vůli a rozum, člověk jej je jen v tom, že dobytek nemá svobodnou vůli a rozum, člověk jej chová a mění jeho přirozeně vlastnosti (*sléchtí jej, aby se dal lépe vykrmit a zabít*). Jenže člověk má svobodnou vůli a rozum, nikdo ho nemůže přinutit, vše se děje dobrovolně. Hle – Život, a hle na druhé straně – smrt. Hle – Církev, která je Pravdou, nebo protože je Tělem Kristovým a naplněna Duchem Svatým. Nebo

A zase otázka – jak to, že Hospodin Bůh – Jsouci, Jáhve, za největší realitu ve stvořeném světě určil smrt, tj. nebytí? Smrt je totiž odtržením od soucítění, oddělením od Prozřetelnosti Boží – to je smrt a nebytí. Bůh nestvořil smrt, vytvořeno, je naprosto nemožné, aby Život stvořil smrt, aby Láska porodila zlo. Smrt spočívá v nepřátelství k životu a ve skutcích, jež jsou protivuhdné vůči Lásce, protože Bůh je Láska, jak řekl apoštol (*Jan*). Proto smrt a peklo s jeho věcnými mukami i zlo nejsou přirozenými jevy, tj. není to nic, co by bylo vlastně Bohem stvořenému světu. Jinak by se dalo říci, že Stvořitel je tvůrcem dobra i zla. Ne, zlo je antivětečinná láska, odporuje jí. Peklo je antiřáj, jeho antipod, stejně tak i smrt je antiživot, je působením proti životu! Co to znamená „satan“? Nepřítel! Jakékoliv protivění se Božským rádem a ustanovením je satanismus, a podle toho i smrt a muka, protože pouze v Bohnu je blahodat a život.

Nikdo z těch, kdo strhávají lidské duše do záhuby, nemá žádné vlastní jméno. Je to pro zlo příliš mnoho, nedosažitelné (nepřítel) Kristův. Veškeré jeho působení je zacíleno k tomu, aby se podbal Kristu. Především se snaží, aby lidi upoutal k sobě dobrovolně, nenásilně; i když i zde bude přítomno ono – „anti“; To z jedné strany; z druhé strany to pak budou skutky zcela protičestě Kristově, dokonalé antičůsobení vůči Spasitelově cestě. Cesta Kristova – na zemi křížová ale na Nebi sladká a korunovaná v přibytých Krále Slávy. Zapáchající cesta anti-kristova není ani na zemi sladká, a navíc – končí v pekle! Tím je řečeno vše, a každý ať si vybere, co chce. Leč mnozí budou bažít po uchvácení klamem jeho falešných zářků. Ne antikrist, ale samotní lidé, kteří souhlasili, že na sebe přijmou znamení sata-novo, znamení odporu vůči Bohu, budou pátrat po těch, jež nepřijali, budou udávat věrně a posílat je na mučení. První křesťané byli mučeni na veřejnosti, před zraků mnohých lidí, na shromážděních. Mučení vyznavačů poslední doby budou strasí-líde naučení duchů zloby, zde působícími.

A je tu ještě jedno zlo, které konají vlastníci televizních stanic, – učí lidi divat se na běsy! Tato vřuka již probíhá, na člověka ze všech stran hledí nestvůry. Tato monstra jsou nyní

tj. malinkým domkem na okraji čtvrti, jenž mi darovala jedna věřící starěnka. Zčernal jsem sloužit (liturgie), konat trebý¹⁶. Ni-jak zvlášť jsem nikoho neprosil, aby to zachoval v tajnosti, ani jsem neomezoval počet věřících přicházejících na bohoslužby, ale i přesto zůstalo toto tajemství skryto. Křtil jsem a sloužil pany-nebral, na co by mi bylo?, něco jsem dostal za práci v kotelně, starší obléčení mi přinašeli lidé. Cožpak toho mnich potřebuje hodně? Zjiť, tak sláva Bohu.

A tak nepozorovaně minula zima a s ní moje práce v kotel-ně. V létě to bylo horší – posílali pracovat do zemědělství. I mně napsali obsílku. Velmi jsem se rmoutil, tolik svátků, a já nebu-du moci sloužit. Pomohly mi babičky z mé farnosti. Sly za léka-řem, jemuž jsem křtil vnučku, a vysvětlily mu, že tedy zůstanou bez kněze, když o. Antonije pošlou na práce. Řekli mu takéž o mých nemocech a mém léčení. Byl jsem uvolněn (*z práce v zedělství*) a vrácen znovu ke kotelně – jezdil jsem na Donbas pro uhlí na poukazy, kontroloval jsem topný systém kotelny atd.

Tak uběhlo několik let. Neopouštělo mě přání jet do Mos-kvy, do Trojice. Tenkrát, když jsem přijal mnišství a kněžskou hodnost, mohl jsem být v každou chvíli zatčen a poslán do vy-hnanství, a tak jsem se na to začal připravovat. Moje příprava spočívala v tom, že vše, co jsem nezbytně potřeboval – knihy, trizy, kádido, atd., jsem začal roznášet po bytech lidí, které jsem znal, s prosbou, aby to u sebe schovali na lepší časy. A nyní, když jsem viděl, jak se lidem podarilo uchránit služební truhlou, tak mě napadlo pokusit se shromáždit to, co jsem kdysi poschovala. Především – knihy o duchovním díle¹⁷, protože do tábora jsem odešel jako mladý mnich, nazývaný mnichem jen kvůli postříže-ní¹⁸ a ne pro (*vykonné duchovní*) dílo. Jisté, něco jsem si zapa-matoval z poučení trojických schimníků, něco mi napověděli knězi, kteří seděli se mnou ve vězení, jenže já jasně pociťoval nezbytost literatury, nejvíce ze všeho Dobrotoljubija¹⁹. Tato

16) Křtil, konat zádusní bohoslužby, poboznost atd.
17) Tj. o modlitbě, o askezi a duchovním zápasu
18) Složení mnišských slibů
19) Filokalie

myslenka mě ponoukala vydat se do Sergijeva Posadu (*řde je Trojicko-sergijevská laava*).

Dovolené jako takové se tehdy nedávaly, pokudže se to dělalo pololegálně. A tak i mě se tehdy podarilo získat od vedě-mí dekret povolující cestu do Moskvy. Nutno říci, že v první etapě mé cesty se můj umysl zdal být beznadějný – někdo zemřel, někdo byl zabit, v bytě dalsího jsou cizí lidé (majitel, oživdne, sedl). Uběhlo tolik let, valka, čistky...

Smířil jsem se s neúspěchem, koupil si piroh, stojím, žvý-kám, a náhle slyším: „Otcé Antonji, jste to vy?“ Očáčím se, není to pokušení, Bože? Předě mnou stojí solidní pán v drahém obleku, obleku vysokého městského úřednictva, v kloubouku, s koženou aktovkou v rukách; to vše bylo pro mě, vězně, něco velmi vzdaleneho. Ale ne!, byl to on! Můj bývalý spoluzák ze semináře, který mi pomáhal schovávat po bytech věřících můj skromný majetek. Věkem byl mladší, o hodně mladší, a knězem se mu nepodarilo stát. „Váho!“ – vytryskly mi slzy. Objali jsme se a jen tak stáli, nemohli jsme kvůli stáženým hrdlům říci ani slovo. Tato scéna — solidní člověk objímající se s div ne zebra-kem — se jistě zdála být podivnou hřídkujícím milicionáři. Sel k nám, zepal se Ivana, jestli je vše v pořádku, a ode mě žádal doklady a dlouho je prověřoval. Možná, že to netrvalo dlouho, ale touha být o samotě se spoluzákem způsobila to, že minuty se zdály jako hodiny. Nakonec mi strážce pořádku dost neochotě vrátil mé doklady, s nechutí zasalutoval, a já byl volný. Poodešl jsem s Ivanem stranou, kde chodilo měně lidí, a tam mi vyprávěl o svém životě.

Ivan byl svědkem postupného uvoznění jak studentů v se-mináři v akademii, tak i učitelů. Zvěsti o hrůzách, které se děly v táborech a vyhnanstvích (a na počátku to byla převážně vy-hnanství), překonaávaly jakoukoliv krutost, kterou si jen může lidský rozum představit. Bylo těžké tomu skutečně uvěřit, ale nevěřit tomu se nedalo. Zateen byl Ilarion *Trojický*, byly zavřeny moskevské duchovní školy, Ivana získali do řad *RKKA*²⁰. Sloužil v Turkestánu, jeho životopis byl očištěn, vše v pořádku, nepsa-

20) Dělnicko-rolnická ruda armáda

dovali. Podle tohoto učení i nadále stále pokračují v očekávání příchodu mesiáše jako krále králů, kterého židovský národ učiní vládcem nad celým lidstvem. Avšak dostanou antikrista.

Stejně tak i v současné době; všichni uslyší slova Everage-lia, přesněji, doslechnou se. Naslouchej! ale vlastně neslyší a nevnímají. Neslyší učení Cirkve, Archy zachrany pro poslední doby a půjdou za naukami lidskými; odvrhnou pravdu a budou se opájet bāchorokami, jak to předpovídal apōstol (*Pavel*). Není jim vhod učení Cirkve, protože překáží životu zbudovaném na základě uspokojování svých žádostí a chřtí. Cirkve, jež jim dala svatě Pismo, budou nesmýslně urážet a hanit. Hřichy nehod-ných cirkvevních služebníků budou prohlášovat za poklesky a ne-ctnosti Cirkve. Cirkve jim vadí, protože Cirkve je nádobou na-plněnou Duchem Svatým, který je Duchem Usvědčitelem! Je žalobce světa a světa. Avšak ne toho světa, jaký byl stvoren Bohem, světa prvostvořené čistoty podstaty a ducha, nýbrž svě-ta strženeho a unášeneho hřichem. Světa holdujícího hřichu. Světa pokrouceného smýslnosti a chřtíem, světa umírajícího a snažícího se učinit účastníky svého zmaru co nejvíce lidí, a tím zabubit jejich duše.

Stejně jako vodní vir po potopení lodí zachvátí ve svém stršlivém objeti vše, co je menší než on, tak i nyní zkāza světa, jakožto oblasti podřízené podnebeským duchům zloby, zachvátí do záhuby mnoho, mnoho životů. Rozdíl zde je — a to rozdíl podstatný — v tom, že tyto životy se již dříve oddaly hřichu a jeho otcí — dāblu. Neviděl jsem člověka, který by toužil po spāse a krāceli touto cestou, cestou spāsy, aby nedostihl, nakolik Kristus! Jak pravil Apōstol — že pro něho je život v Kristu jako smrt v Kristu. To je ten tichý přístav. Tíže a trápení jsou pro toho, pro koho se pozemský život stal osou všeho existujícího. Ale vzdýt tento pozemský život je záživým vyobrazením toho, co není, a nebo i když je, pak jen na velmi krátkou dobu. O smrti, myslím, jsem už hovořil, tak není zapotřebí se opakovat, ale stejně — co je realnějšího? Ze všeho pozemského nejskutěnější je smrt!

stran. Jak jen podivuhodně byly skutky Boží, potvrzuje ten fakt, že následně po tomto zázraku většina Slovanů přijala křesť. Tak tedy máte valku. Vest takovou valku musí každý se svými hříchy. A na úspěchu v této válce na poli duchovním bude závi- set i úspěch v pozemském životě.

Poslední časy. Jakmile o nich evangelisté začnou hovořit, ihned se ztrácí ta podivuhodná, jak bych řekl, přesnost až pe- dantní důslednost jejich vyprávění. Hled, jak je Písmo naplněno jemnými detaily, jak přesně je podáváno, a je to pochopitelné, neboť to psali lidé vedení Duchem Svatým. Zcela jinak to však je, když řeč přijde na dobu před Druhým příchodem Krista. O čem píše evangelisté? Mluví o duchovním zchudnutí a poklesu lidí. To se však dá už jen ztěží nazvat zchudnutím či úpadkem, jedna se totiž o jakousi demonziaci lidstva. Protože tyto padli duchově jsou nositeli všech špatností: pýchy, oplstvi, smilstva, zřetnost, vládychtivost, bezbožnost. Důsledkem toho pak se dějí na zemi katastrofy, jimiž jsou: zemětřesení, strašlivé nebes- ké úkazy, nevidané nemoci, války adal. Právě zničení duchov- nosti způsobí zánubv všeho pozemského. Sám Spasitel řekl, že dne ani hodiny konce věků nikdo, kromě Otce, nezná: zapotřebí je bdit, abychoťm nebyli zastiženi nepřipraveni, jako špatný hospodář, když přijdou zloději. V Písmu není ani náznak data nebo určení lhůty, aby bylo možné to vypočítat.

Jenže člověk se vždy snaží promíknout do cest Božích, kolik jen bylo pokusů stanovit rok, nikdy to ale nevyšlo! Příchod konce bude nenadály, tedy nečekány. Zde vzniká pocit rozporu, vzdylt evangelium bylo hlásáno veskerému stvoření a vime pre- ce, že je to jeden z priznaků konce světa. Pritom zvuk archan- delské trouby má být neočekávany. Není čemu se divit, k žádné- mu rozporu nedošlo. Hle, Zide tisíc let očekávali příchod Mesiáše na svět, jak usilovně studovali Zákon a prorocvtí, a když Spasi- tel přišel, v lidském obydlí se nenašlo místo pro Boží dítě!

Zide potom jako první slyšeli svate Evangelium z úst sa- motného Boha, a co se stalo? – nejdříve: „Hosanna,“ a za pár dni nato: „Ukřižuj, ukřižuj Ho!“ Toto Evangelium jim nebylo vhod, přistupnější a jednoduší učení lidské, učení predků, a to násle-

lo se v něm, že je seminarista, ale – student. Byť seminaristou – to považovala tehdejší vládnoucí moc za provinění, i když méně významné.

Vstoupil na fakultu pro dělniky²¹, na univerzitu a na za- částku války udělal dobrou kariéru. Napomohlo tomu to, že veskere vynikající hlavy byly rychle tak či onak přemisťovány z kabínetů a provozů do vězeňských vědeckých ústavů; to v tom lepším případě. V horším – zabezpečovat vlast dřevem, uhlím, železem...

Těto situace široce využívali mladí spolupracovníci – na- psali anonymní dopis, a najednou je vedoucí pryč! Nevim, jestli podobně opusy psal také bývalý seminarista Ivan, ale kariéru udělal významnou, v oboru pancéřové oceli. Měl jít také sedět, ale protože byla válka, tak, jak známo, všechny mobilizovali. KB²² na Uralu, bezesně noci r. 1941, odměny r. 1943²³, jedním slovem – úspěh. V r. 1944 dostal nabídku postavit se do čela univerzity v Moskvě, nositel řádu, akademik, byt v centru, uvnitř *kolca*. Pro byt se našla i hospodyně, – snáškem legalizuje poměr se svojí bývalou podřízenou, soustruznici KB na Uralu. Právda, z podřízené se v okamženi stává nadřízená, dokonce i služební automobil má z větší části ve svém používání. Mladá žena nic neví o náboženské minulosti svého muže, domnívá se, že je dělničko-rolničkého původu, ateista. Do strany Ivan vstou- pil ještě v Turkistanu. Vše bylo dobře, jenže – sni o Trojici! Děsi ho odpovědnost za děti před Bohem, má dvě, rok od sebe vzdále- né, chlapce a dívku. Periodicky utíká Ivan Michailovič od ženy a dětí, a oblečen do svého nejškrromnějšího oděvu, chodí po sva- tých místech, nebo jednoduše navštěvuje venkovské chrámy. „Kvůli očištění duše,“ – jak se vyjádřil.

Do svého domu mě pozvat nemohl, jeho univerzita byla zavřená, dům pod dohledem, ale to, co mi sdělil, bylo balzámem na duši. Ukázalo se, že Ivan, můj přítel, uchoval velkou část z mého majetku, který jsem v revolučním období schovával.

21) Tkz. rabfak – fakulta pro dělnickou inteligenci od r. 1919 – do r. 1940.
22) Projekční kancelář (vše bylo odsťehováno dál od fronty – na jih a jihovýchod).
23) 1943 – bitva u Stalingradu, obrat ve válce (pak začal Sovětský svaz vyhrávat).

Stalo se to tak – jakmile Ivana demobilizovali z Turkestánu a byl poslán na dělnickou univerzitu do Moskvy, bez otálení vyhlídal a shromáždil veskery mŕj majetek. Vlastně to nebylo vše, mnozí lidé byli v tu dobu v žaláři a jejích majetek zkonfiskovali, leč velká část se zachovala. Samozřejmě, Ivan to nemohl schovávat u sebe na univerzitní ubytovně, to by bylo nebezpečné. U Moskvy se však usídlila jeho teta, monaška z komunisty rožmaněho monastýru, a k ní odvezl mŕj poklad. O tetě nikdo nevěděl, byla příbuznou ze strany jeho matky, měla tudíž jímě jméno, a Ivan i teta dokonale střezili tajemství tohoto příbuzenství. K ní jsme namířili své kroky.

Několiik hodin jsme jezdili tramvajemi – Ivan měl svůj plán bezpečně jízdy s přestupy, a byli jsme u cíle. Po zaklepaní na braniku nám v ústrety vyšla stařenka v černém, vyschlá, malinka, s tak dobrotivým výrazem tváře – jen ji na ikonu namaloval! Na ulici nedala nijak najevu radost ze setkání s příbuzným, ale v domě se rozplákala. „Vaňuško, proč jsi tak dlouho nepřijel?“ vzlykala stále. „Teto Věro, ty přece víš, co to pro mě znamená dostat se z domu, a nejen to, ale i z Moskvy! I když je Ludmila jasně, že rozvod by pro mě znamenal konec kariéry, přesto žárlí kvůli každému sloupu! Již jsem kvůli ní vyměnil tři sekretářku, i vlk by z toho žalem vyl. Chťel jsem ji poslat k mori, do Soci, postavilo se tam několiik sanatorií, ale musel jsem tam jet s ní,“ Ivan na mě omluvně pohléd. Teta Věra sklopila oči, tiše si je vytírala okrajem kapesníku, umíkla a začala horlivě pobíhat okolo stolu.

Začal jsem si prohližet její byt. Byl obdivuhodně prostý a důstojný, nebylo tam nic zbytečného, ale jen to, co bylo skutečné a nezbytné. Malá chaloupka, sín a kuchyňka s ruskou pecí, která sloužila monašce i jako postel. Vedle pece byly dvě malické, začazené, starobylé ikony, takže bylo dokonce obtížně rozeznat na nich tváře. Vedle ikon hořela lampádka. Vše bylo zavěšeno na hřebech vbitých do stěny. Na polici stálo několiik litiiových hrnců a dva talířky. V síni – veliký svatý koutek s krásnou velkou lampádou, jisté chrámovou – soude díle jejích rozměrů. Na několiika poličkách byly hromádky líněného prádla. U stolu byly dvě prostě, roubené lavice, vydrhnuté do běla. Zídle tam nebyly. „Teto Věro,“ začal Ivan, „nehon se, přišli jsme s o. Antonijem

Zamysli se, mŕj drahý otce svatý, Matka Boží se obávala přechodu, pouze přechodu(!) z pozemského života k životu věčnému, obávala se možněho (pro Ni možněho, pro nás však nutněho a zákomitého) setkání se sluzebníky tmy! „A lidé se tě zříkají, Bože, odevzdávají se na vzdý svému i tvému nepříteli“.«

Starec se odklonil na podušku a umíkl. Ze zavřených víček vytékaly slzy po velikých kapkách – jedna, dvě, tři ... Rty nesylně šepaly slova modlitby.

«Myslíš, – pokračoval po několiika minutách starec, – že jen tak (pro nic za nic) byl sarovský divotvorce, který zazil pozdívzení do rajských příbýtků, připravěn sám jít do pekla, jen aby se druzí zachránili? Nikoliv. Je to vyšší stupěň lásky jako souhrn všech dokonalostí a to je, jestli chceš, Bohozření a Bohopoznání. Bůh dal svého Syna jako Oběť za naše hříchy, za hříchy gelého lidstva. Apoštol Pavel sebe dává jako oběť za pokolení Zidů. Ctihodný Serafim – za křesťany z pohani. Tito a tisíce dalších, kteří prošli cestou získávání dokonalosti, cestou připodobnění se Bohu, byli připraveni obětovat se kvůli zbloudilým ovčím. Oni nejen čtli, ale také poznali, že „tak Bůh miloval svět, že i Syna svého jednorozěného dal“⁴⁶.»

„Otce Antoniji,“ ptám se, „a bude také válka?“

Starec se horce usmál: «Pokolení nevěrné, do kdy budu s vámi?, vzpomínáš si na to, co?, bátušičku? A o čem tu asi mluvím, otce Alexandře? Válka se vede od stvoření světa a bude trvat do Druhého příchodu Krista Vykupitele! Jestli bude a nebo nebude válka lidí, není tak důležitě, protože válka je důsledek a ne příčina. Příčina tkví v duchovnosti a v nasměrování ducha. Podívej se na Konstantinopol oblezenou pohany, našimi předky – Slovany. Obklíčení si však — přes všechny své hříchy — zachovali vědomí čí chápání toho, nazvi to, jak chceš, že právě hříchy jsou příčinou všeho úpadku. Bůh je s námi, dokud jsme my s Nim. Řekové se odvracejí od hříchu, posti se a modli, a Bůh kona takový zázrak, že, po namočení rízy Matky Boží v mori, začína bouře, kterou jsou koráby pohani rozmetány do všech

nebude možno obchodovat, nakupovat, získat byt apod. Pro tato čísla a pasy si půjdou dokončit, kteří se počítají za pravoslavné, budou na ně stát frontu. A co?, hovoří snad svatě Písmo a Tradice o něčem jiném?!

Tak to je ona, tvá poušť, v níž lidé doufají v Boha dostavali pokrm od andělů, nebo jim stačilo tak málo, že to mnozí dnes považují za pohádku, která je proti rozumu!

Ach, tenhle rozum! Jeden si nožem řezal chléb, a druhý nožem připravil člověka o život. Rozum, rozum – to je lidský trik, neexistuje taková podlost a špinavost, kterou by rozum nedokázal ospravedlnit, prokázat, že nejsou důvody, kvůli nimž by jakákoliv ohavnost neměla být provedena. A tak bude ospravedlnovat i přídělovaná osobní čísla, nové pasy i ... 666! Vždyť čísla nebudou dávat bezduchým tělům, nebo kvůli tomu používat narkózu, ne, rozhodně ne! Lidé budou všemu rozumět, vše budou chápat, ale jejich rozum si najde ospravedlnění, dozajista je najde. Clovek, který je již vnitřně připraven ke zradě, se bude utěšovat argumenty rozumu.

Težko se mě, stoletému starci, o tom hovořit, ale připrava bude taková a stejně tak i ycvik, že o vysokých věcech, věte mi, nebude ani řeč. Jak by tam mohlo zaznít: „Miluj Boha svého!“ Zradí sami sebe, ženu i děti, i své tělo! Apostol lasky⁴⁴ obviňoval toho, kdo byl přesvědčen o své lásce k Bohu, ale blížnívidí, Boha, jehož neviděl, která může milovat?⁴⁵ Přičemž pod blížním se rozumí ani ne tolik pokrevní příbuzný, jako spíše lidé, kteří nás obklopují. Avšak zradce poslední doby, to je zradce i svého vlastního potomstva, připravivý vše zhltnout a zničit kvůli okamžiku pozemského života; takový nechce přijít k rozumu a pochopit, že zrazuje především sebe samého a odevzdává se ne do rukou pozemských tyranů, ale do věčného mučení v pekle. Zrazuje, zrazuje. Když se narodil, byl pokřtěn, nacházel se v Božích rukách. Ale má svobodnou vůli a chápe, kde je dobro a kde zlo; leč přesto se vědomě odevzdává ze synovství Lasky do otročení zlu! A tam je to strašné!

44) Jan evangelista
1. Jan 4,20

jenom na chvíli, sama viš, proč jsme přijeli. Abych nezapomněl, seznamte se, to je Jeromonach Antonij, a to je moje teta Vera, monaška Senkletikije!“ Mátuška si vzala pozhánat, „Ivan mi o Vas mnoho vyprávěl, báťuško, sláva Bohu, že jste živ, již jsem nedoufala v to, že se ještě dočkám majítele těch věcí, a bála jsem se, co s nimi bude po mé smrti. Avšak Bůh vše zadržil! Pojdte si je vzít.“

Můj poklad byl schován pod pecí v několička velkých dřevěných kurtěch, jejichž rohy byly pobity železem. V prvním se nacházely řízy a mnišský oděv, několič souprav aerů a pokrovců²⁴. Když jsme tento kurt otevřeli, naplnila se místnost ostrým zápachem natřalinu. Monaška zrozpačtila: „Nezlobte se, báťuško, to jsem uدلala kvůli mořům, a tak věci načichly!“ Slzy mi kanuly, vzpomněl jsem si, jak jsme to za temných nocí schovávali a nosili po domech. Můj mnišský oděv! Jak jsem se jen radoval, když jsem ho dostal od lávrských krejčích, a oblékl jsem jej pouze nekolikrát!

Všiml jsem si, že Ivan byl z toho mého otálení očividně nervózní. A tak jsem přšel k dalšímu pokladu. Můj Bože, a kde se tedy vzalo tohle?! V kurtu byly desítky antiminů; ale já jsem tam původně uložil jen jeden! „To jsem shromáždil já,“ tiše řekl Vana, „něco jsem koupil na trhu za valíky, něco přivezl z Tur-kistanu. Tam vojáci používali antiminysy na leštění bot. Nemohl jsem se divat na takové rouhání. Pomyslel jsem si, že když jsem se sám knězem nestal, pomohu tedy alespoň tímto způsobem.“

Kromě antiminů byly v kurtu ještě bohosluzebné knihy, souprava pro křty, stříbrné eucharistické nádoby, kadidlo, nádobka s myrem²⁵, jež za tu dobu neuvěřitelně zhoustlo, a něco dalšího.

Ve třetí truhle byly knihy, mnoho knih. Dotýkal jsem jich tak, jako bych se setkal se svými starými přáteli, učiteli. Knihy zjevně nebyly všechny. Ivan, jakoby pochopil moji myšlenku, řekl: „Ano, mnoho knih se ztratilo. Nepodářilo se vždy nalézt

24) Pokrovice a aer – jimi jsou příkrvňany svatě Dary při konání Božské Eucharistie
25) Olej posvěcený biskupem, kterým se hned po křtu uděluje svatá Tajna myropomazání – pečť daru Duchu Svateho.

se pomodli, pokřičuj a vyzpovídej. Odsuzuj sebe, že jsi v poušti uviděl pokušení; to totiž znamená, že jsi je chtěl uvidět, přeseňj, byl jsi k tomu rozpolozen.

Proč se díváš? Uvedu ti jeden příklad. Jde lessem houbar, kolem něj je spousta prašivky, ale jeho pohled na nich nespocíne, nevšímá si jích. Význam má pouze jít k jediné houbě, která je dobrá, – ihned ji spatřit a zdálky ji rozpoznat. Tak si pocíná dobrý houbar, jeho košík bude plný. Avšak špatný houbar, který hledí pouze na prašivky, si nevšimne dokonce ani velikého hříbui V košíku takového houbaře není nic k vidění. Viděl dobrý houbar prašivky? Viděl, ale nevěnoval jim pozornost, jeho pohled se na nich nezastavil. A tak bude vzpomínat pouze na dobře a o tom vyprávět, jeho duše bude jásat.

Stejně je to i s hříchem. Když člověk vidí okolo sebe samý hřích a jenom hřešící lidi, věnuje tomu pozornost. A tak či onak nechává, to, co viděl, vstupovat (*do svého nitra*) skrze svoje myšlenky, a stává se tak účastníkem hříchu. Neobracej pozor-nost na všechnu tu nepravost, ale spal své vlastní nedostátky, s nimi bojuj, na ně se rozhořčí, a neposkvrníš se. Tak tedy máš tu poušť. Jinak, jedenkrát jsi se podíval – pobourtilo tě to, podru-he – a již jakoby se v tobě objevil zájem, čím se to vlastně lidé zaobírají, po třetí – zachtělo se také to vyzkoušet! Tak to je, a proto se mluví o útěku do pouště.

Na druhé straně je však nutno chápat to i doslovně, vzdýť úplně a absolutně kontroly nad námi se anti-kristu u nás⁴² nepo-dáří dosáhnout; ano, dokonce i na Západě jsem uviděl lidi skryté před jeho rohatými sluhy. Bůh to nedopustí (*aby ďábel dosáhl absolutní kontroly nad všemi lidmi*). Jisté, kdo chce spasu a kvá-místo, takový bude ve větším bezpečí. Jenže, lidé se budou konejšit tím, že je spása možná vsude až do Druhého příchodu (Kristova). Hle, brzy budou všem přidělovat karty – pasy⁴³, a to křista udělali součet, pak zavedou speciální karty – pasy⁴³, a to je závažné, protože pak bude možné určit místo, kde se každý člověk nalézá. Je možno se obejít i bez toho? Je to možné, pouze

42) Tj. v Rusku
43) Myslí se – osobní přítkazy

důvěryhodné lidi; některé knihy v hladoých dvacátých letech lidé rozprodali; jimi zase byli uvězněni a jejich majetky komfisko-vány. Možná, že některé knihy zůstaly skryté po domech, ale nepros nově nájemníky, aby po nich pátrali, protože za Bibli je vězení. Mít Bibli se považuje za protisovětské!“⁴⁴ Ale prostím tě, Váno drahy, to je přece hrdinství – uchovat něco takového v prú-běhu toho, co se dělo, v období těch let hrůzy! Děkuji, příteli, děkuji!“ Oci se mi naplily slzami a jen ztěží se mi podarilo říct několik slov vděčnosti.

Avšak toto vše byla jen polovina díla. Najít hledané věci je jedna věc, ale jak je převézt – to je věc druhá. Osobní vlak je prakticky nedostupný, a navíc by to bylo velké riziko. Jednak kvůli milici, a pak kvůli pobudům. Opat pomohl Ivan. Kufry byly zapечатěny a zaplombovány jako náklad jeho univerzity. Převlékl mě do „městského“ ze svého šatníku, vyplnil doklady k doprovázení nákladu a posadil do osobního vlaku, do vozu první třídy. Až ve vlaku jsem v kapse saka, které jsem dostal, našel peníze a obaliku s dlouhým dopisem od přítele…

Tak jsem tedy byl v Moskvě. Doma mě čekali. Pro člověka je důležitě, aby cítil, že ho doma čekají. Když jsem odjížděl, ani mě to nenapadlo. Avšak jákmile mne první člověk, se nímž jsem se setkal, středně obdaroval pozdravem a hrějivým radostným úsměvem, pochopil jsem, že jsem zde potřebný, že tedy na mě čekají.

Dnes se nikdo nezeptá, jak jsem věci dopravil k domu, jenže tehdy ani koně nebyli. Nakonec mě domů dovezli. A kdo?, jeden okrsskový milicionár ve staričkém, ukoristěném BMV! A nejen dovezl, ale pomohl mi také donést kufry do domu. Pak ke mně přicházeli hosté, ať už měli nějaký důvod nebo neměli, přicházeli lidé, přicházeli a přicházeli. Nemohl jsem se dočkat té chvíle, kdy zůstanu sám se svým pokladem, se svojí minulostí, ale lidé stále přicházeli. Pochopitelně nemohli ani tušit, s kým jsem se v Moskvě setkal a že jsem přivezl tolik peněz, o kterých se téměř těžce pracujícím lidem, jak se říká, ani nesnilo. Prina-šeli mi jídlo – vajčičko, trošku chleba, mouku, rybu, kterou děti chytily. Postavil jsem samovar, dárek od monašsky Senkletikije.

A vstoupí do všech domů najednou. Cože?, jak může člověk vejít do každého domu? Jíz jsme říkali, že vsudyprítomnost – to je jedna z vlastností Boha, dokonce i andělé se přemísťují v prostoru a existují v čase. Takže, uči-li Církev, že antikrist přijde najednou do všech domů, tak si protirečí?

Jistěže nikoliv. Církev svatá, obecná a apoštolská je nádobou pravdy, Boží pravdy. Antikrist napodobí vsudyprítomnost a vstoupí do všech domů současně za pomoci televize. Každý člověk ho přijme ve svém přibytku a přijme ho dobrovolně! A přijme ho, přijme, protože sám chtěl být k tomu připravován a připravil se odpovídajícím způsobem, vzdýt nevinnal poučení Dobrého Pastýře utéci do poustě. Jenže to mu je „proti srsti“, smutno a nezabavno je „vzábľemnu“ – a ještě k tomu v poušti!

„Otcе Antonij, ale kde je nyní tato poust’?“ nevydržel jsem mlčet.

„Ach, ty můj dobroti vy svaty otcе, ty nepřemýšľiš, ano, omítka na tvém chrámu ti bere více času, než je nutno, jak se domnívám, jinak bys mi nekladl takovou otázku. Nu, odpusť mi, starci! Tlučete do toho, co je vnějši, a malo se trápíte vnitřním. Jediný chrám, rukama neučiněny, (*postaveny*) v lidské duši má cenu jako deset chrámů kamených! Běda, římský katolicismus *propadly vnějškovosti a formalnosti* se založil na ubohém Petrovi a *působí svym živem i na nas* – a po sjednocení s uniaty ještě více – takže *i my* vše poměrujeme vnějškově, proto ty různé kříže a mistry⁴¹. Přečti si spisy mučedníka biskupa Ilariona Trojického, to byl moudrý biskup. Mám výňatky a výpisky z jeho přednášek.

To nejdůležitější na poušti je jednotvárnost, nic nepřítahuje oči, vše je stejné. Dábel vytváří fatamorgánu (*preludy*), bud jako zelen, vodu, nebo nakonec zlato. Hodnotu však má jen obrácení se ke Kristu, jak píší svatí poutevníci, vykonal modlitbu, pokrízovat se, a vše zmizí. Stejně tak i dnes je nutné snažit se o takový stav duše, aby tvůj pohled k ničemu nepřilnul, aby se ti vše kolem stalo pouští, a když spatříš nějaké pokušení, tak

41) Řízná církevní významenání, duchovenské hodnosti: právo nosit zlatý náprstní kříž, kříž s ozdobami, mitrú atd.

Pili jsme čaj a to pravý! Přestože byl slabý a do večera mnoho-krát a tolikrát vyluhovaný, ale byl to pravý čaj!

Přišel večer, moji drázi farníci se rozešli a já zůstal sám. Nejprve ze všeho jsem začal prohlížet knihy, které mi zůstaly. To nejdůležitější bylo, že jsem na svém místě našel Dobrotoljubje. Zlatousty, Efrém Syrský, Řehoř Palama, Pateriky; část knih byla v řečtině, některé dokonce v latině. Jazyky jsem již dost zapomněl, ale myslím, že pochopím, o čem se píše. Některé knihy nebyly moje. Jak se zda, tak Ivanova teta neopatrovala pouze můj poklad. Objevil jsem v nich následující podpisy: jero-monach Nifont, schiigumen Pavel, poslušník Daniel. Kde jste, ctihodní otcové? Pocítil jsem velkou odpovědnost před Bohem, svatými ruskými novomučedníky a Církví za to, že jsem živ.

Poslední, co mě velmi trápilo, bylo, jak to bude se sluzbou? Na to samé se v Moskvě dotazovala i monašská Senkletikije; jestli prý sloužím – jak se vyjádřila – u „sergiánů“. O této situaci nebyly před revolucí žádné bohoslovecké rozborý, a celkově se mi do těchto diskusí moc nechtělo ani po r. 1917. To, co mě znepokojovalo, bylo, že jsem nesloužil zákonné bohosluzby²⁶. Navíc – to, že se mi vrátilo vše pro konání bohosluzeb a duchovenskou činnost, jsem přijal jako (*Boží*) pozvání ke sluzbě – a to nikoliv pouze tajně, podzemní. V té době se u nás ve čtvrti sešla výjimečná farnost, církevní obec v dávném chápaní těchto slov, ne jako chrámové přijmy (peněz), nýbrž jako společenství lidí milujících jeden druhého v Pánu. Trochu mě mátló to, že se mi v rukách ocitlo tolik antiminisů; nepochítal jsem jich půl druhé desítky. Co je to, jenom důvěra v to, že uchráním tyto svatosti, ostatky světců, a nebo něco jiného? Po dlouhém přemýšlení jsem začal hledat, jak zapojit své síly v Ruské pravoslavné církvi Moskevského patriarchátu.

Velmi rychle, překvapivě, bez zvláštních obtíží, jsem byl přijat do kléru v jedné eparchii.»

„Otcе Antonij,“ přerušuji vyprávění starce otázkou, „jak to, že se o Vas říká, že Vas nejdříve nechťeli přijmout, že se Vas zřekly děti atd.?“

26) Tj. legálně – s vědomím a oficiálním schválením biskupa

A ještě jedno strasné zlo od televize, ale, bohužel, zdaleka ne poslední. To zlo spočívá v podřívání autority Cirkve. Podřívání plánovité a dábelšsky chytré; tkví v posměscích nad duchovenstvem, nad pravoslavnými obrady, proti křesťanství je stavěn okultismus, pohanství. Vše je prosáknuto nenávistí k Pravdě. Neuběhne mnoho času, a televize začne veřejně znevažovat Krista a vysmívat se svatým. Minimálněnou nenávistí budou proniknuty pořady o Bohorodici, vše bude přetékat jedem pekelné zloby. Zahaleno závojem humoru a komedie — „všemu se smějíci peklo“ — doveđe do konce započaté dílo posmívání se všemu Božimu, duchovnímu. Konec bude spočívat v tom, že se objeví ten, kdo se bude snažit nahradit Boha sebou samým.

Áno, současně mezilidské vztahy na takové úrovni prostě nejsou možné. Jde o to, že i když se lidé shromáždí společně za jedním stolem, to, co je především rozděluje, je vztah k víře. Jak pravi (v žalmu) moudry David: „Ríká blázen ve svém srdci — není Boha!“ Odmítání existence Boha, to je bláznovství a spo-lehlivá cesta k pomatenosti. Není to však bláznovství pohánů, které učili apoštolové a svatí otcové prvích dob křesťanství. O pohanech dneška řekl apoštol, že „zdravě učení nepřijmou, ale podle svých zádostí si vyberou učitele, kteří by lahodili jejich sluchu, a od pravdy odvrátí sluch a obrátí se k bájm“. Je tedy možné mít normální (*mezilidské*) společenství v takových podmínkách? Lidé si zamílovali hovořit, ale ne naslouchat, poučovat druhé, ale nikoliv sami se učit. Co táhne všechny za společný stůl? Opájení alkoholem, hojnost jídla, tedy to, co je na stole, a ne ti, kdo jsou za stolem. Nic pro duši užitečného v takovém prostředí vzniknout nemůže, protože o Bohu, jak učili svatí, s plným záluďkem mluvit nelze, a ještě k tomu s opílou hlavou — to už vůbec ne!

«Ale ne, vzdýt jsem ti říkal, že jsem, od studentských let mničem. To je jina historie. Dlouhou dobu u mě přebýval jakýsi otec Alexij. To on byl po otci carským protojerejem, a ten měl děti, které se ho zrekly. Nejvíce mu ukřivdil jeho syn, frontový voják — general. Hrdina Sovětského svazu, a před batůškou přítel Alexij nikdy nemoohl dostat farnost. Já jsem měl vše jedno-dušši. Pravda, předtím mě dvakrát nebo třikrát odmítli, ale beze zloby a protahování.

Vladýka byl celkem mladý, přesto však měl už za sebou vězení. Se státními úřady to měl tak — žádné přítelíčkování, ale ani boj. V každém případě, přijímat (*kléríky*) mu nikterak zvlášť nezakazovali, a dokonce i občas světil další kněze. Nové chrámy se sice neotevřely, ale staré duchovenstvo vymíralo, jelikož mělo za sebou vězení a deportace. A v případě, že se chrám u nesloužilo, tak ho (*úřady*) rychle zavřely, a to už bez diskusí a průtahů. (*Takže bylo potřeba ustanovovat nové kněze, aby se farnosti udržely otevřené.*)

Mě, jak to bylo obvyklé, vyzvali, abych se dostavil za úředníkem (*kommunisty zplnomocněným pro věci cirkvny*). Vyplnil jsem veškeré doklady, a zda se, že je to již vše. Jenže úředník mě nepropustil, ale začíná hovořit o loajálnosti k sovětské moci. Vysvětlil jsem mu, že se nezajímám nejen o svět-skou politiku, ale dokonce ani o cirkvni. Státní moci se — jako občan a křesťan — podřizují. Nic nezákonného jsem neudělal, a ani nic takového nechystám, a to nikoliv ze strachu, ale kvůli svému svědomí. On, jaksi patetický, pochválil mě přesvědčeni, a tu mi dává listinu, pryť at jí podepší. Listina to byla „dona-šeska“! Omluvil jsem se a odmítl, zdůvodnil jsem to taborovým odporem k udavačství. Úředník klidně a bez emoci sebral listinu a řekl: „Nu což, batůško, jsi hlupák! Chťeli jsme tě ustanovit do města, a takhle pújdes na vesnici. A děkuj za to, že nejdeš budovat státní hospodářství. Donbas je hned vedle a šachet je tam dost, tak pro příště raději změň své zvyky. Běž nastoupit.“

Vladýka mi ohledně mé návštěvy u úředníka nic nerekl, ale jeho vztah ke mě se zjevně stal důvěrnějším. Očividně se mu nelíbilo, že bylo zapotřebi poslat na vesnici mne, mniča bez

třebná a užitečná věc, nikoliv škodlivá. Jenže vlastní zprávy trvájí pouze malou chvíli, a ostatní je analyzá události – tedy jaký pohled na to, co se stalo, si mají konzumentí televizní produkce vytvořit. Jména těch, kteří si objednávají tyto ko-mentáře, těch, kteří kontrolují podávané informace, nesmějí být uvedena, a tak je vše jasné. Psychotropním působením tele-vizních programů dochází k tomu, že se v člověku nctí schopnost samostatného přemýšlení, pochopení probíhajících události a posleze – formování vlastního názoru na svět.

Zmnil jsem se prve o poskození soucasných vztahů mezi lidmi. Kořeny této nedostatečnosti spočívají právě v tom, že chybí individuální myšlení a chápaní probíhajících události, což souvisí s vlastním světovým názorem. To však žadným způsobem neospravedlňuje volbu, kterou každý soucasný „jednotlivec“ čini.

Ríkají jsem již, že u matky v kuchyni vzdy někdo byl. Večer po jídle se stáveí velíky samovar a všichni, kdo zúšťavali na noc, usedli pit čaj. Zactánala beseda. Jak to bylo zajímanave! Kolik poučení bylo ve vyprávěních těch prostých lidí. Otec se posmíval naši zálibě trávit večery v kuchyni, domníval se, že vzdělaný člověk nemůže od sotva gramotných lidí nic nacerpat. Avšak, když s námi strávil několik večerů, změnil svůj názor. Všichni lidé, kteří se tam scházeli, byli pravoslavní, světa znalí, a to nikoliv z televizních zprav. Vyprávěli o těch událostech, přibde-zích ze života, jichž byli sami svědky nebo je slyšeli od očívidců. V tom všem se hledala poučná stránka věci, důsledky toho, co se stalo, jednak jako působení Boží prozřetelnosti i jako svobodný projev lidské vůle. V těchto diskusích se objevovaly různorodé lidské myšlenky, odlišné postoje ke světu. Lidé tehdy uměli nejen si (*vypravěuiti*) vyslechnout, ale také je vnímat, a celkově raději naslouchali, nežli hovořili. I když, opakují, každý z přitomných měl co říct.

Malá odbodka k něčemu zajímanému. I když celkově se zdálo, že je v impériu blahobyt a hojnost, tak tito prosti lidé již tehdy viděli přicházející katastrofu. A nebylo to ani tolik z důvo-du jejích kontaktů s optinskými a nebo kyjevskými starci či kvůli naslouchání kazání spravedlivého Jana Kronštadtského,

rodiny a bez soucasného vzdělání, kdy se více probírá historie komunistické strany, než dějiny apostoíské Církvě. Můj rozho-vor s úředníkem viditelně pokazil mnohé z plánů, které se moun vladýka měl. I přesto však jsem za několik týdnů dostal farnost.

Ukázalo se ale, že není tak obtížné přijmout (*novou far-nost*), jako opustit svoji (*dosavaadit*). Co jim tam řekl, přišel jsem k nim jako nemocný, sotva jsem chodil, taborový in valida. Pomohli mi, oblékli mě a obuli, sehnali práci a uchránili před bystrozrakým okem NKVD²⁷. Zde se událo to nejpríjemnější v mém životě po propuštění z tábora. A nastalo loučení! Můj odchod z farnosti lidé nechápali jako zradu, ale prvek nevěry v tom všem byl. Co se dá dělat? Uplynulý, rychlé utěkly ty doby, kdy jsem byl vybrán za kněze na farnost ve Slobozansčine, tím spíše mezi pravoslavnými lidmi. Prosil jsem své dobrodince – farníky o jediné, aby nevyškrtili mé jméno na vzdy; vzdyl jsem ani neprodal svůj dům, ale světil jim jej do opatrování.

Zivot na farnosti – vůbec jsem neznal všechny ty jeho prelesti a obtíže. Někdo je spokojen, někdo se cítí dotčen, jiný zase považuje službu „popa krvežíznivce“ v období budování komunismu za něco nemožného! Jak bylo Antoniji topiči teplo, tak začalo být chladno Jeromonachu Antoniji, představenému chrámu. Ostatně, brzy igumenovi, a pak dokonce archimandriti-tovi.

To poslední povýšení mě vylékalo. Za prvé – bylo spojeno s mým přechodem na farnost do města, a na rozhovor s úřední-kem jsem nezapomněl; za druhé – desíly mě zradý (nevěrnosti) v církevním životě toho období. Upokojoval jsem se tím, že mě přepadla stárečka mrzutost, že není důvod k nějaké nervozitě či obavám, ale něco mě přece znepokojovalo.

Uběhlo několik relativně poklidných let. Snazil jsem se postihnout učení o duchovním díle (*o modlitbě*), farníky jsem se snažil naučit rozlišovat bílé od černého, spásitelné od zhoubné-ho. V prvních letech po válece to bylo snazší – lidé vyučeni válkou byli lepší a jejich potřeby byly přirozenější – cenili si střechy nad hlavou a kousku chleba. Za štěstí se považovalo, že jsi byl živ.

27) Národní výbor pro vnitřní věci (předchůdce KGB)

(zbytečnosti), což je velmi nebezpečné pro duši. Nadbytek času je však obzvláště nebezpečný, protože samotný fakt, že se objeví zbytečný čas, svědčí o nepřítomnosti duchovního života, je známením okleštěnosti způsobu života. Pohlédte, na úkor čeho se objevuje nadbytečný čas. Na úkor práce? Ne, cokoliiv, ale práce na posledním místě nebude. Samozřejmě, o definitivně padlých lidích – alkoholících, narkomanech nechci hovořit; toto téma, přestože s tím našim souvisí, přece se od něho už odklání.

Takže práce je pro člověka v dnešní společnosti na prvním místě. Navíc, dokonce i věřící lidé se na jaře zabývají zahrádkařskými pracemi bez ohledu na to, jestli je neděle, Strastný nebo Světlý týden, je jim to jedno, projevuje se tu jakási hrubost či nevšímavost (*he duchovnimu životu*). Z toho plyne, že nadbytečný, volný čas není. A ještě k tomu – všichni nářkáři kvílí jeho nedostatek. Jenže toto přece je volný čas a je ho velké množství, odkud tedy pochází?

Jedná se o ten čas, který má být využit pro duchovní činnost, tedy na modlitbu, nebo ke čtení duchovní literatury, a sem patří i péstování pro duši užitečných (*mezilidských*) kon-taktů, společenství. Tento čas je ale utrácen pouze na zábavu. Dábel naučil člověka, aby si zorganizoval svůj životní styl tak, aby v něm zcela scházel čas pokoje, čas promyšlení uplynulého dne, týdne, měsíce. Vše je nahrazeno zábavami. A právě v tomto systému bavení lidí bylo televizí přiděleno čestné a privilegované místo. Lvi díl volného času „sežere“ právě tato modla součas-né civilizace. Nazval bych ji strastlivým despotou a tyranem, pod jehož vládou se většina lidstva ocitla v takovém otroctví, jaké svět ještě neviděl. Vzdýt divější otroci vnímali své ponížené postavení, protože mu byli podrobeni cestou násilí. Jenže v naší době se jedná o otroctví dobrovolné a — na první pohled — přijemné. A jen horké plody bezduchovnosti, bezcitnosti, mo-ralního rozkladu ukazují, že tady, stejně jako v jakémkoli jiném otroctví, má výhody pouze pán (majitel otroků). A rohy tohoto pána probleskují skrze obrazovku *televize*. Proto v tomto systé-mu přípravy lidstva na příchod antikrista nebyla televizi přidě-lena pouhá role „zrouta“ volného času, její rozkladaň a niči-telská role je totiž mnohem širší. Clověk sleduje nové zprávy, dokonce i pravoslavný, a připadá mu, že je to každopádně po-

Jenže později to bude složitější, projeví se rozkladný vliv kine-matografie a takéž propagandy. Byli jsme nuceni mlčet na ambonech²⁸, knězi neměli kdeázat. Lidé se budou mnoho smát a málo přemýšlet.

O tom však nechci nyní hovořit. Igumenem, pak archi-mandritou, zda se, že lépe to jít nemohlo. Leč něco nedoprávalo moji duši klidu. Začal jsem častěji jezdit k nám do vesnice, kde jsem konal keřijní službu ve svém domácím chrámě, který jsem už nyní měl požehnan biskupem. Sloužil jsem a sloužil, posíl Boha, aby mi odhalil moji nepravdu, neboť kvůli čemu jinému bych ztratil pokoj v duši? Když tu jednou, v průběhu jitrní bo-hoslůžby, kterou jsem konával asi ve tři hodiny ráno, ve chvíli modlitby, při níž jsem vznesl otázku, která mě tížila, jsem nikoliv uslyšel, ale spíše pocítil hlas: „A ty, Antoniji, kdo jsi?!” „Jak kdo, Pane, archimandrita.“ „Ne, ty jsi mnih!“ V tom spocí-vala odpověď na moji otázku. Ano, jsem mnih!

Druhého dne ráno jsem už byl na eparchiální správe a po-dal žádost o propuštění. Biskup mě dlouho přemlouval, abych to nedělal. Musel jsem souhlasit, že zůstanu, než přijde do epar-chie jiný kněz. Dobře bylo, že se v té době mnozí vraceli z táborů, přicházeli absolventi seminářů, takže zdržení netrvalo dlouho.»

Starcovství

«V táborech jsem se setkal se starci, kteří ovládali umění modlitby mysli. Byl tam jeden otec, okolo něhož tal snih, když se modlí! Jenže kolik toho načerpáš v táboře, kde se nedostává sil ani času? Možná tak zaklady. Prostudoval jsem veskerou du-chovní literaturu, kterou jsem měl u sebe, ale i přesto všechno jsem toužil po bezprostředním dotyku. A tak jsem se nyní vypra-vil na cestu hledání nauky duchovního díla (vnitřní modlitby).

„Plucte a bude vám otevřeno.“ Skoro deset let jsem prožil u jednoho starce, ochránce velké moudrosti spásy, kterou lidem

nasili, byli téměř zabiti. Moji hosté uvažovali moudře: „Bůh dal, Bůh vzal, jen abychom zůstali na zívů a to ostatní přijde.“ Bůh vzal, co tito uprchlíci měli, bylo: auto, ve kterém jeli, a teplo oděvy v kufříku. A když přijeli sem, tak jim Bůh ve své prozřetelnosti tady dal ubytování a auto si mohli legalizovat.

V tom to spočívalo – ve vztahu k věcem. Jeden bude věci zachraňovat a dokonce při tom nemyslí ani na své bezpečí, vzdělání je získával celý život. Pro druhého jsou pouze prostředkem, ale ne cílem. Proto člověk s takovým vztahem k věcem nebude vynakládat žádné zvláštní úsilí na to, co se nazývá „prestíž“, stačí, když se budu cítit dobře. A to je správný přístup – zvláště v naší době. Není zapotřebí shromazďovat věci, jejichž význam vám buď není zcela jasný, nebo je bude možno použít teprve, až uplyne mnoho času. Kupte je k vůli tomu, že je mají všichni. To nejdě. Pouze to, co je skutečně nutné, a ne to nejdražší, ale obvyčejně a společlivě. Obzvláště se to týká šatů, oděvu zimmho, tepleho. Princip je stejný – kvalita, přirozená a dostatečná, maximální hréjivost.

Velmi opatrný musí být člověk ohledně elektroniky a elektronických přístrojů. Tito domnělí přátelé se v okamžiku změni na zjevné a nelitostně nepřátelé – jakýkoliv přijímač je současně také vysílačem. Nejednou jsem na toto téma besedoval s odborně vzdělanými lidmi. Obzvláště se to týká televize; okolo tohoto „zátraku“ civilizace se vedou velké diskuse. Myslim, že tato otázka se netýká pouze a tolik samotného televizoru, jako spíše jeho používání.

Lidé dnešní doby se na jedné straně vzájemně setkávají nadbytečně, ale na straně druhé, což nás nepřekvapuje, je velký nedostatek kontaktů a společenství. Jde o to, že mezilidské spo- lečenství – stejně jako vše, co člověk v současné době čini, – se děje ve spěchu. Ke vzájemnému kontaktu a vztahu dochází buď na pracovišti, nebo na cestě, kdy člověk není v pokojném rozpo- ložení, buď je rozrušený, nebo unavený. Chybí nezbytná pře- stávka pro vzájemný mezilidský vztah v klidném stavu.

Dnešní člověk má velké množství zbytečného času, a to jsem se nepřekl, je zbytečný; protože je volný, je i zbytečný. Tak je to ve všem: v jídle, odívání, bydlení. Všude je nadbytek

Vidění starce Antonije

Prinášela Optina. Jenom zřídka jsem odcházal do své vesnice kvůli službě. Před svým zesnutím mi poželal, abych se ubíral stejnou cestou. A tak po ní pokračávám, já hršný, podle svých sil.»

«Někdy na počátku sedmdesátých let, když jsem sloužil Božskou liturgii, stal jsem hodným prvního vidění. Děla se taková věc. V této době začalo masově uchvácenti (kouzlení) lidí Zapadem a dle toho ztráceli lidé své slovaňské rysy – skromnost (nenáročnost), pohostinnost, nezištnost. Ziskuchtivost se nahle stávala hlavním úhlem pohledu na svět, peníze a věci byly povy- šeny nad mravnost a duchovnost. Nejstrašnější však je to, že způsob života lidí, kteří se nazývají pravoslavnými a velmi často přišně zachovávají církevní zvyky, se stává stejným jako u kolem zřičích pohanu! Ta sama neskrornost v životním stylu, to samé úsilí o kariéru a o vysoké postavení ve společnosti. Vzdělání dětem z věřičích rodin již nepůsobí duševní muka vstou- pit do pionýra, komсомолu, (komunistické) strany. Ospravedlně- ní je přece po ruce: „A jak bez toho?, vzdělání nezjímáme v pustině, ale mezi lidmi. Nu ano, je to hršich, když to tak rozebíráme – je to všechno hršich; vykonáme nějaké pokání.“ Tento jejich lehko- vážný postoj ve mně vzbuzoval velké obavy, zda mohou být spaseni. Otázka pouště, do níž by měli lidé utíkat, mi nedávala pokoj, a tak jsem pročítal Evangelium, zvláště o posledních do- bách, a Apokalypsu.

A he, zřim nesmírně množství jdoucích a jedoucích lidí. Někteří z nich hodovali, jiní smilnili, další činili blížním ohav- nosti, a ti všichni společně byli – jakoby unášení tekou – hna- ni vpřed. Bylo tam mnoho nejruznějších lidí, svěťští i duchoven- stvo, vojáci i politici, další a další. Velká část lidí se přímo hnala vpřed, ale někteří šli klidně. Jejich cesta vedla ke strašně pro- pasti, byla to propast do pekla. Zdálo se, že se do ní všichni musí zřítit, leč nikoliv. Ano, velká část lidí do propasti spadla. Vidím, jak tam každého něco stahuje, někoho auta, jiného jídlo, dalšího

pak satanské fatamorgáne. Apoštol Pavel, ct. Serafim Sarovský a mnoho dalších spravedlivců se stalo hodnýmí vidět krasu rajských přibytků! Stejně tak ještě počet modlitebníků bylo ozářeno nestvoreným Taborským světlem. Není taktěž žarkou pravé reality také to, jak vypadali lidé Boží a lidé satana? Jak se tedy spasit v této strašné a zhoubné době? V současnosti přicházejí někteří teoretici, kteří se domnívají, že se pryč člověk nemůže spasit – když se Bohu zachce, pak bude spasen, nebude-li se Bohu chtít, není spása možná. A to vše bez vztahu ke skutkům člověka.³⁹ To je přímo jakýsi kalvinismus⁴⁰, podle kterého vlastně nemá úsilí o spásu smysl, když spása není možná: „Hřeš, můj bratře, hřeš, jak jen si bude tvoje duše přát, a snažíš-li se zalíbit (Bohu) nebo nikoliv, je to stejné jedno, protože na tobě nic nezávísti.“

Ne, tak to není. Samozřejmě, bez Boží pomoci nemůže být nikdo spasen; sám Spasitel to řekl svým učedníkům. Avšak pomoc Boží se přijímá k lidskému úsilí, k jeho dílu a snaze. Veliký biskup sv. Jan Zlatoustý řekl, abys přinesl všechno, co je tvé, a to, co se nedostává, pak doplní Bůh! Jenže nám chybí horlivost, a proto spásy dosahujeme skrze souzení, ano i nemocení. A stridmosti, stridmosti ve všem. Věšteni (*mapr. horoskopovid*), konsumismus, je straslivou uzdou ďábla nasazenou lidem. Vše je založeno na zisku a nemá to hranic.

Začal jsem své vyprávění od prvního vidění tím, jak lidé padali do pekla, a co je tam tāhlo. Tak jak tedy?, není možné mít autu, domy, nábytek? Jednou, před několika lety, ke mně s prosbou o modlitby přijely dvě ruské rodiny, uprchlíci z Gruzie. Překvapil mě jejich útek a to, jak probíhal. Vycestovat již nebylo možné a všichni, kdo se o to pokusili legálně, tj. dodrželi všechny formality, aby mohli vyvézt veškerý svůj majetek, úředně si zařídili, co bylo požadováno k vyvezení aut a nevim čeho všeho, byli na hranicích nebo cestou k nim oloupeni a vytrpěli velké

39) Spása pryč vůbec nezáleží na člověku samotném, nýbrž jedine na Bohu; koho Bůh nechce spasit, ten bude o spásu usilovat zbytečně; zachce-li se Bohu spasit člověka, pak bude spasen v každém případě. (Podobný mylný názor — o předurčení některých lidí ke spásě a jiných k zatracení — zastával ve své době i blaž. Augustin.)

40) Druh protestantů, evangeliků

29) Zadosťivost (chtít) světa

Náše doba je strasná tím, že pokuseni na člověka číhá všude, na každém kroku, a nejčastěji jsou takova, že se dají těžko prohlednout. Kolik jen ke mně přichází lidi, a jak se zda, všechny znepokojuje jediná otázka – jak se spasit, jak se chovat v té či oné situaci. Jenže cožpak je možné brát si zvláštní pozehání na každý čin v průběhu dne – a nejen to, ale dokonce i měsic? Z toho plyne, že je nutné ukázat cestu svodu a to, kam od počátku směřuji. Tyto pohoršlivé cesty se od začátku světa nezměnily, protože ďábel není stvořitel. Jinou věcí je, že za mnohá tisíciletí získal zkušenosť, a tak se nyní ďáblouy návrhy a “nabídky” lidem, aby seslo dolu k němu, do pekla, staly doko-nalejšími, “vytríbenejšími”; konec konců – v podstatě celý současný svět je kompletně jeho nabídka. Ríkám – nabídka, návrh, protože donutit nikoho nemůže, to není v jeho moci. Hřích však

A co se týká pouště, tak i v ní vrah lidí (*tj. ďábel*) máti pouštevniky, snažív se vzbudit v nich vášň ziskuchtivosti, chtivost a nebo skličenosť. Mnozí tam padli, mnozí. Ve stejnou dobu se však mnoho knízat a mocných tohoto světa zachránili, a nejen-že dosáhli spásy, ale pravoslavná Cirkvev je posílavila jako svate. Ač měli dostatek ve všem, jejich srdce však nepatřilo pomíjivosti tohoto světa, ale hornímu (*tj. nebeskému*).

Bylo to strasné. To, co z propasti vycházelo, nebyl ani nárek a kvílení těch, kteří tam padli, ale vanul z ní zápach. Jenže to nebyl obyčejný zápach. Podobně jako nelze popsat tu vůni, která nepochází z květů či bylin, ale je arómatem blahodáv-ti, jemuž Bůh dává vycházet ze svatých ostatků, divotvorných ikon apod., tak potom peklný zápach – to není pouze hnusný smrad, jako např. od siry, ale je to okuseňi hrůzy a nenávratnos-ti, jedním slovem – peklo.

penze, někoho drahe oděvy. Avšak někteří klidně kráčeli přes tuto propast, lze říci – nad ní. Někteří lidé se do ní neztrhli, ale klesali do ní, a tehdy se do propasti snesli zatříví muží a poma-hali jim přestěhovat se, posílují je. Do propasti padali nejen boháč, nýbrž i ti, kteří zjevne neměli mnoho majetku. Avšak, měli jedno společné – a to modlu světské zadosťi.²⁹

hovořit o všem, aby se kvůli obrazům budoucnosti už dnes v lid-
dech nerozhorelo zoufalství.

«Ano, zda se, že to nejrálnější z toho, co existuje v tomto světe, je smrt. Avšak právě v její realitě nikdy nechce věřit, přesněji, smrt se zda lidem stejně nereálná, jako se jim zdá být iluzorní celá lidská existence. Jenže lidský život není podvodnou inscenací, protože pak by byl klamný, u Boha však neexistuje klam, Bůh je Pravda. Život je iluzí v tom smyslu, že rychle plyne, a v tom, jaký k němu má vztah sám člověk; jak se říká, věškerá naše bída je v nás samých. Člověk se k rychlé uplývajícím životu staví jako k věčnosti a zanedbává tu nejtěšší realitu – smrt. Mluv s někým o smrti — a ještě k tomu o jeho — a stane se z tebe nepřítel. Jenže proč?, či snad on, já nebo onen, budeme žít věčně? Jednoduše, snažíme se o smrti neuvazovat, ale scho- vat se před ní pštrosím způsobem — v připadě nebezpečí strká hlavu do písku a nebezpečí — jako by nebylo! Podívej se, kolik svatých si dávalo do své kelle rakev, a kvůli čemu? Pamatováni na smrt, jak říká svatá tradice, je zárukou spásy. A hle! Jáci to byli lidé, pravi lidé, synové Boží, kteří si před očima stále drželi vzpomínku na smrt — rakevi! To se vztahuje na mne, na nás, hřišné, zvláště pak na lidi poslední doby, protože to vše (*nesprav- ny postoj člověka ke smrti*) nás táhne k iluzi o věčném životě zde na zemi — tak už jsme dokázali sami sebe oklamat; nu, už zbyvá jen málo a obstaráme si elixír věčného mládí.

Stejně jako oslovi přivazují před oči mrkev, aby za ní celou cestu utíkal a nemusil svého majitele zastavkama, tak i dřábel lidstvu předkládá mrkev věčného, hřišného života na zemi, aby se za tím hnalo. Prý kvůli čemu se zabývat duchovní činností, modlitbou, půstem a ještě k tomu milováním svého bližního? Bud' věř v to, že tě po smrti čeká pouze vlhká hlina, ve které zetiš a rakev ztrouchnívi, nebo důvěřuj v to, že už existují me- today omládnutí, produžovaná životá, zabraňení stárnutí a vi- bec vše, co si budete přát. Jestliže jste však už příliš nemocni, a žít se chce, tak vás zmrázíme! Až vás zmrázíme, tak již zcela jistě bude vše objeveno a vy budete žít věčně! Jenže to jsou blábolý pro posetice, ale lidé tomu věří, věří, nestastníci. Ano, na zemi se můžeš sjednotit s věčností, na vlastni oči se přesvěd- čit o tom, jaká je skutečnost, o opravdové věčnosti a nepodléhat

zabali do — pro člověka matoucího — balení: „Tady, ano, posluž-
te si;“ a tak jsou sluzebníci tmy vždy připraveni se svým: „Co si
rachte přát?“

A další zvláštností dneška je brzký příchod antikrista. Mnozí duchovní lidé říkají, že se již narodil. Je to těžko posoudit, nepřítel je zálnudný, a lštvý je dokonce i vůči těm, kteří mu slouží. Z nich se mnozí považovali za antikristy, svým světóná- zorem a činy skutečně tak vypadali, ale nebyli *tim*, o kom hovoří Církev. Možná, že se už narodil, možná, že ne, — v tom není podstata problému. Když se ptali sv. Ignatije (Brygancaninova) na příchod antikrista, odpověděl, že přesně datum neexistuje; příchod antikrista určí lidé svoji zlobou. Nyní je tedy období konečné přípravy jeho příchodu. Je tedy soustředováni světské moci, vzdýt on nebude vládnout jenom jedné zemi, nýbrž celému světu, a k tomu je nutné „rozdivočít“³⁰, rozzurut lidstvo. Už jen málo schází k tomu, aby mohl celé lidstvo srazit na kolena; je k tomu nezbytně vytvořit takový systém života, jehož byt i ne- patrná porucha bude mít pro lidstvo katastrofální následky — hlad, chlad, naprostá dezorientace (*rozurat společnost*). A tento systém se právě buduje. Jak ke všemu dojde, jsem uviděl pozdě- ji, za několik let.»

Druhé vidění starce Antoni- je. Poučení

«Bylo těžké přijmout to v letech zdanlivého sovětského blahobytu. Tehdy jsem nepomyslel, že se dožiji těch let, kdy se splní mnohé z toho, co mi bylo zjevno.

Jak jsem již pravil, druhé vidění nebylo pokračováním prvního. Vůbec ne. Navíc, stalo se mnohem později a svým obsahem bylo velmi odlišné. První vidění bylo v jistém smyslu poučením. Prasil jsem o odpověd a obdržel jsem ji. Druhé vidění bylo úplně jiného druhu, mělo jiné vlastnosti, je-li možné to

30) Aby se stalo divokým jako šelmy (ztratilo lidskou podobu).

takto říci. O nic jsem neprosil, ale bylo mi shůry дано spátrít to, na co se dotazovali mnozí lidé, kteří ke mě přicházeli. Jestliže první vidění bylo možno — s větší či menší přesností — převyprávět, pak tedy to druhé převyprávět v podstatě není možné. Otče Alexandre, vůbec poprvé se nyní pokusím využít toto vidění a to v jakési posloupnosti a — řečeno jazykem světské vědy — pokusím se ho systematizovat. Při vyprávění tohoto vidění budu zachovávat jistou posloupnost, ne však přesně tu, v jaké to mě samotnému bylo дано vidět. Jeliťkož mě bylo tak дано kvůli mému většímu užítku, ale pro tebe a tvé farníky, mýslím, bude užitečnejší vyprávění v jiném pořadí. Až do této besedy s tebou jsem vše, co mi bylo дано vidět, používal pouze v odpovědích na otázky věřících, kteří si nevěděli rady.

Jště několik slov týkajících se ne onoho vidění, nýbrž stvoření světa, aby bylo možné snadněji pochopit to, co bude následovat. Hospodin stvořil vše živé v jediném a velmi pevném řádu. Veskerý svět je dokonale spojen s každým jednotlivým pohnutím i té jeho nejmenší částí, a v případě rozumného stvoření — člověka — dokonce i s pohnutím nevztahujícím se k viděnímu světu, tj. s pohybem v mysli³¹. Skutky nerozumných stvoření nemohou světu způsobit škodu, protože tato nerozumná stvoření (*tj. zvířata*) jsou omezena jakoby vnitřními brzdami či hradbami, tj. svými instinkty a také samoregulačními vlastnostmi přírody. Avšak člověk — to je něco jiného. On je stvořen podle obrazu a podoby Boží. Nebudeme se pít o tom, co je to obraz a co podoba, co je možné ztratit a co ztratit nelze, co má člověk od narození a co má ve svém životě získat, v daném případě je totiž důležité něco jiného — a totiž — jeho chování v materiálním světě a stejně tak i jeho nakládání se svými neviditelnými vlastnostmi (*tj. myšlením*) se odráží na okolním prostředí, na prostředí jeho existence, na celém světě. Z tváře země nevyamazal Sodomu a Gomoru Bůh, ale lidé, kteří zavřeli prozřetelnost Stvořitelovu. Říkám to kvůli pochopení, že veskerá ta neštěstí, která se mají s lidstvem a přírodou stát, nejsou následkem Božho hněvu; hlásáme přece, že Bůh je Nejdobrotivější a Všemilostivý, a pravdivě to jako pravdu vyznáváme. Všechna

[31] Např. s myšlenkou v lidské mysli

mučnách žadný z vůdců Sionismu — stihli emigrovat, protože znali podstatu toho, co probíhá.³⁸ Avšak promášeďovani Zidu, spolu se zvláštní interpretací všech těch událostí, umožnilo vytvořit stát Izrael. Zeměčku jim přidělili ... Do dlaně by se vešla; ale — jak se říká — místo u stolu už musejí mít. Tato země je však vybojována na Arabech. A ještě k tomu — Arabové jsou teroristé a ne Zidé!

Třetím výsledkem války je Evropa. Co by ještě mohlo donutit (evropské národy) k sjednocení, když ne globální válka? A hle, již je možné považovat území od Turecka po Norsko za jeden stát. Vše bude společné — vláda, peníze, zákony. Vše je dojednáno (koordinováno) s Amerikou, aby při obecném sjednocení nedocházelo ke konfliktům.

Který z těchto výsledků je nejvýznamnejší pro satanisty? To nevíme. Mýslím si a viděl jsem, že toto jsou stupínky jednoho žebříku, schodu vedoucích do království antikrista. Až přijde, tak už bude vše připraveno: naprostá centralizace, spocítání všichni lidé, každý bude mít své číslo a kartu a v ni bude vše, dokonce i osobní postoje a světomázor. Za pomoci této karty bude možné kontrolovat pohyb člověka po zemi, pod zemi i pod vodou. To vše bude.

Samozřejmě, (d'ábel) bude chtít, aby se mu lidé poklonili dobrovolně, stejně jako svět přijal Krista. Avšak je to dobrovolnost, se kterou jde dobýtek na porážku. Dobytče jde sice samo, ale po stranách jsou pastýři s bičí. Lidstvo se již nachází zdali nalezne alespoň jednu věřící duši. Přijali jsme podmínky tohoto světa, již jsme na ně přikývli. Lidé nejenže souhlasili, ale sami utvářejí svůj systém závislosti na tomto světě. Jestliže jsi již přijal pravidla hry, tak budeš hrát až do konce, v daném případě — do Strašného soudu.

Vyprávěl jsem tak hrůzostrašné příběhy, že hrůznějši to už být nemůže. Slyšet o těch hrůzách však není to, co vidět je; vidět to vše je mnohem strašlivější a odpornější. Není však dobře

[38] Tímto nechceme v žádném případě zlehčovat skutečnost, že za druhé světové války kruté trpělo a bylo zabito velké množství nevinných Zidů; pozn. red.

Druhým výsledkom války je Izrael. Propagandou bylo vše organizováno tak, aby to vypadalo, že těmi, kteří ve válece nejvíce trpěli, byli Židé, a v žádném případě ne Slované, nebo např. Francouzi. Vratme se k Balkánu – po boku Tita bojovali Srbové, Chorvate byli s Němci; ale v závěrečné bilanci byli vítězi Chorvate. Stejně je to i s Zidy. Za prvé, koho Němci povraždili? Velká část z nich, to byli smíšeni Židé, buď pokřtení, nebo liberální ve vře, zřídka orthodoxní, a tím spíše se neocitl v Hitlerových

Ans, jsou to strasné doby. Přemýšlej, proč byla rozputána poslední válka? Někteří říkájí: Hitler, bojovnost německého národa, rozdělení Evropy a světa. Komuniste zase se domnívají, že to byl imperialismus a zápas o kolonie. V tom však nespočívá podstata, ta se se nalézá v možnosti centralizace moci, moci nad světem. Strom se pozná po ovoci. Co ti říkáne prodavač na trhu o sazenici, ověřis a ocenis teprve tehdy, když ziskás plod, až se ho dočkás. Jaké jsou plody té války? – milióny pravoslavných zabitych a zmrzačených jak u nás Rusku, tak i na Balkáně. Hlavní bastou Pravoslavi na jihozápadě je Srbsko, které je nyní v rukách Chorvatů, rímských katolíků.³⁷ Josef Tito byl Chorvat. Choratsko se stalo nejvíce se rozvíjející republikou. Pravoslavné oblasti v Jugoslávii nejenže jsou opomíjeny, ale Kosovo je osidlováno muslimy, stejně jako dnes Rusko a Moskva.

aby nás vysvobodil z otroctví, ze zajetí hrřchu a vášni, a my — a zeme se zpátky, do otroctví. Ať si třeba i děti umírají, blízni ať jsou ponizováni, ale gabl musí být včas! Avšak tento zvanec — to je v podstatě syr nastřazený v pastičce. Dvřřka zaklapnou a syr je stále tam; vi ale myš, že byla chycena? Její čas již obil, ale ona jí syr, horlivě jej hrřže, a je velmi šťastna z chutného oběda, který se tam pro ni — sama neví odkud — objevil. Ten, kdo past nastřzil, však již uslyšel, že past sklápila a obět je chycena. Múže přijít a obět vzápětí zabít, a také jí múže nechat oběd stravit. Myš bude sice zpocátku pocítovat stršnenost, ale potom přivykne. „Dojedla's a máš hlad?“ „Ano, ale nikdo mne nezabíjí...“ (*Takže se ani nesnaží upřchnout*.) A konec — ten je přece znám. Myslim, že i myš tuší.

Města se stanou nejstraslivějším jevištěm. Dokonce i ta, která uniknou úplnému zničení, zústanou bez vody a elektrické-ho proudu, tepla a dodávky potravin, a pak budou připomínat ohromné kamenné hroby, tak mnoho zde bude umírat lidí. Gan-gy bandidů budou bez konce páchat své zločiny a dokonce i ve

Zdá se, že bude těžké najít na zemi takové místo, kde by se člověk cítil klidně, v úplném bezpečí. Pokoj člověka bude pouze v naději na Boha, země mu ochranu již skýtat nebude. Nejděsivějšími důsledky hrřzi narušena přiroda městům, protože města se od ni zcela odtrhla. Už jenom samotné rozbití babylonské věže, současněho domu, způsobi stovky pohřbených bez pokani a přijímání, stovky zahynulých duší. Tyto domy postavene na pilotech (sloupech) — v podstatě šipech pronikají-cich zemi — jakoby směřovaly tam, k pecku, přinesou lidem pekelnou smrt pod závaly. A ten, kdo zústane živý, bude v tu chvíli zavídet zemřelým, protože jeho osud bude ještě strašlivěj-sí — smrt hladem a nudšením.

Nejprve se začnou dit nejrůznější technické katastrofy; člověkem vytvořený systém existence — v podstatě satanistic-ký, jakožto naprosto odporující Božím zákonům — se začne hroutit. Budou padat letadla, potápět se lodě, vybuchovat atomové elektrárny, chemické závody. Bude se to dit na pozadí straslivých přírodních úkazů, které budou po celé zemi, ale obzvláště silně v Americe. Půjde o uragány nevidané síly, země-třesení, kruta sucha a naopak potopě se podobající deště. Z tváře země bude vymazáno přišerné monstrum, současná So-doma — New York. Bez odplaty neústane ani Gomora — Los Angeles.

Tak tedy — o mém vidění budoucnosti.

nešestí jsou důsledkem všenníctího působení samotného lid-stva, a dokonce ani nepocházejí z popudu nepřítelē, jeližž žád-ne podněcování, vřecni ani vedeni nepřítelēm zde není, nemúže být, jeližž puzeni či vřecni by znamenalo nutit; vřěškera bída lidstva pochází z toho, že chytřáctvím dáblovým samo sebe za-prodalo. A ted' o vlastním vidění, o tom, co všechny očekává, bēdai, ne v příliš vzdalene budoucnosti. Něco z toho se děje již v současné době.

Jestě co se tyče věci. Jak racionálně byl uspořádán svět v době před silnostmi 19.—20. století? Oděv se zhotovoval kva-litní, spolehlivý. Na zhotovení takového oděvu byla vynaložena sila a námaha, a tak se zachoval i vnukům. Jak jen si lidé vážili svého času! Proto jim čas stačil na všechno, na polí vše stihnout, do chrámu chodit i za stolem ve svátek s rodinou posedět. A co se děje nyní? Obuv – na sezónu, oděv – na dvě, dobře – na tři! Na modlitbu však čas už není, a jít do chrámu? – pomodlit se doma; a co čas na děti? – hrůza, vyrůstají bezprizorně, protože jejich rodiče musejí vydělávat peníze. Zato si nezdíjeme hůře než ostatní. Jenže, skutečně zdíjeme? Zije pouze ten, kdo je svobodný; zafatec a otrok - existuje. Bůh dal svého Jednorozehého Syna,

Vzpomínám si, jak se mě nějaké ženy tázaly: „Je to hřích, nebo není, když má někdo doma křížtal a koberce?“ Všichni v Sovětském svazu takové věci totiž hodně nakupovali do svých domovů – do zásoby. A co dál? Co s tím? Ted' si představ, že je vypnutá elektřina, plyn a topení. Za co člověk vymění koberce a křížtal? Za pilu, sekeru a malá plechová kamínka ze sudu! Jenže, kdo má takové věci? Jeden, možná dva lidé ze sta.

Cim dal tím větší část peněz je uložena buď v bankách nebo v cenných papírech. Jenže tyto banky padnou, aby byli lidé srazeni na kolena. Padnou současně; zkoušky na to již proběhly a úspěšně. Továrny se zastaví následkem přírodních katastrof a válek. A co člověku zůstane? Hromada nepotřebných a neuží-těčných věcí, na jejichž ziskání byly promrhány roky života; cena těchto věcí je totiž dosti relativní, a to dokonce i v bohatém světě, ale ve světě katastrof jsou prachem k ničemu.

Cim jsou vlastně současně peníze? Předstíraní, švindl, přízrak, iluze, něco jako dábelské „čary“. Veškerá vyráběná technika má svůj význam, jen za mnohých „jestliže“: jestliže je benzin, jestliže jsou náhradní díly, jestli není příliš vysoká radi-ace (kdy je elektromika nefunkční)...; a tak by bylo možno stále pokračovat dál a dál. Současný automobil není bez specializova-ných opraven možné používat! To znamená, že stačí odebrat jedno z „jestliže“, a vše se stane hromadou nepotřebného železa. Příklad máme (v Rusku) před očima – co má nyní hodnotu pro zemědělece?, kůň a kráva.

Na začátku jsem udělal souhrn toho, co všemu předcháze-lo, a ne nahodou. Velmi často, přesněji řečeno – větsinou, nevi-díme za malým velkě. K výše řečenému – za malým hříchem nevidíme, resp. nechceme vidět, posilapaní základních Božích příkazů. Tento svět stvořil Hospodin a jako Stvořitel stvořil svět jsouci v harmonii se Sebou samým. Vzpomeňte si na to, co řekl o právě stvořeném: „Je to dobré!“ Toto řekl Bůh, Vševládcé a Nejdobrotivější, Všemohoucí a Nejdokonalejší, Nejmilosrdněj-ší Stvořitel shledal stvoření dobrým, tj. svět se nalezal v harmo-nii s Dobrem, s Laskou, protože Bůh je láska. Člověk, toto jediné stvoření, které je schopno působit svým vlivem na existenci světa, je vrcholem stvoření a i on je stvořen podle obrazu a podo-by Dobra a Lasky. Příkazami, která mu byla Stvořitelem dána,

Nemůžeme si však myslet, že na venkově bude pánovat pokoj a blahobyt. Pole budou otrávena, znetvořena, spálena su-chem nebo promočená lijáky a nevydají potřebnou úrodu. Jako nikdy před tím bude hynout dobytek a lidé nebudou schopni zvláta zakopávat, nechají je tedy rozkládat, následkem čehož bude vzduch zkažený straslivým zápachem. Zemědělci budou strádat pod útoky obyvatel měst, kteří se, hledající jídlo, roz-prchnou po vesnicích, připraví zabití člověka kvůli skvělé chle-bai! Ano, kvůli té skvělé, která jim nyní neleze do hrdla bez pomazánek a omáček, bude proleávána krví. Kanibalismus se stane obvyklým jevem; po přijetí antikristovy pečeti lidstvo smaže veškeré hraniče mravnosti. Také pro vesničany bude noc obdobím mimořádného strachu, protože bude dobou nejkruťjší-ho loupení. Nutně bude nejen přežít, ale zachránit nástroje na práci, bez nichž hrozí smrt hladem. Samotní lidé — a to i ve městě — se stanou předmětem lovu. Jistým způsobem to bude vypadat, jakoby se vrátili předpotopní doby. Leč nikoliv. V té dávne době nad světem pánovalo Slovo Boží: „Plodte a množte se.“ Jenže nyní sám lidský život a jeho podstata směřuje k za-vrhnutí jak blahodati, tak Boží prozřetelnosti. Ani to však ještě není konec.

nového dne, ale hore nevyhnutelnosti prožit tento den. sili dozít rana. Východ slunce, běda, nebude zveslovat radost budou shromazďovat do velkých skupin, aby se společně poku-dne bude nebezpečně pohybovat se po městě, a na noc se lidé

Áno, je to svoboda vsakutku jen pro bésy; vzdýt už nyní se neseťkaš s pravoslavným článkem jinde než v církevních časopisech. Co se televize týče, tak do ní mají biskupove přístup již jen na velké svátky. Jáke nemsysly se tam jenom piši a říkájí, ale nejsou dopuštěny protikladné názory a stanoviska jiného světonezoroového obsahu. To je tedy dobrá svoboda, když je možné jedine – vysmívat se svatosti! Vše ostatní je tabu.

A to vše začalo z drobnosti, a jak dávno. Tato špatnost u nás přichází s předáním církevně-farních škol do správy zeměstva čili světské moci³⁶. Tam přišli jako učitelé bezbožníci, aby připravili kádry pro revoluci r. 1917!

Mladěz, která se svými pády do hříchů očíta v moci satana a je otupěla allkoholem a narkotiky, nebude nakonec schopná obstát před odvěkým vrahem lidstva, jeňz jí zve do pekla, a své životy budou (*tito mladi lide*) končit sebevraždami. Množství těch, kteří na sebe vztáhnou ruku, nezmerně vzroste. Jejích počet se zvýší natolik, že takový konec již okoli ani nepřekvapí, neboť budou pochopitelným následkem toho, co se děje. A to tím spíše, že počet nemocných strašným nemoemí, spojenými s chřtícem a smyslností nebo nestřidmostí a s otrávením světa, bude tak veliký a jejích utrpení tak nesmírná, že společnost přijme sebevraždy jako nějaký akt milosrdenství. Dojdou dokonce až k tomu, že k tomu budou lidi ponoukat. Vysvětlení je prosté – vše je začleno k zahubě duši zbloudilých lidí.

Jinou straslivou ďábelskou pastí bude ponoukání lidí k vydělávání peněz, ke zvyšování osobního příjmu. Vášeh lačnosti peněz je zhoubná, smrtelná jako jakákoliv jiná nestřidmost. Nestřidmost vede k ničeni přírody a nezalézi vůbec na tom, v jaké sféře byly tyto peníze vydělány, stejně se to vždy projeví na okolním světě. Druhá část této ďablový lécky spocívá ve zpusobu pouziti těchto peněz či prostředků. Ještě jednou opakují, že vytvářeny systém života je neuvěřitelně krehký, až podivuhodne krehký. A tak i užívání onech peněz lidmi podlehá této krehkosti.

36) Tj. samospřáva venkovských obvodů od r. 1864 do r. 1917

nejson ničím jiným, než poučením o tom, jak žít ve světě pokoj-

ným a šťastným životem v harmonii s Ním. Vše ostatní, co přikázáním protirečí, je zhoubné jak pro svět, tak i pro vše, co je v něm a je na něm závislé. Vše začíná od drobnosti, svobody v odívání, kolektivní vuky chlapců a dívek – ne pod vedením duchovní osoby, nýbrž světského učitele. Brzy však i tento název zmizí a zůstane pouze – „vyučující“. Učitel čeho a k čemu? Kolik jen z těchto učitelů jsou mraavně rozložene osobnosti, rozvedení, prostopásní, neurotici. Další – dejme tomu větší část z nich – si sice zachovávají alespon trochu lidskou tvář, ale neznají a nechťejí znat pravdla vedení života v Bohem stvořeném světě. Co učí? Neučí o světě jako o Božím stvoření, nýbrž taková pravdla života ve světě, jakoby by to byla spíše oblast moci podnebeských duchů³²! To jsou ty „drobnosti“, z nichž pochází to, co je strasné velké.

Morální rozklad. Kolikrát jen se satan snažil učinit jej všeobecným, všeobjímajícím, ale vždy narazil na hrzné usvědčení od Cirkve; pro duchy temnoty usvědčení nejstraslivější. Jako se zloděj krade ve tmě a bojí se světla, tak jsou ďábelská mamení nejučinější a nejsvůdnější, není-li přítomno světlo pravdy. Svět zastírela tma (materiální) dostáku desíti „rozvínutých“ zemí, které si nepřítel vybral jako oporu v díle balamucení a popletení světa. Hlavní údernou zbraní v tomto díle je heslo svobody! Kolik jen krve bylo prolito ve všech revolucích a převráttech, sociálních a pseudonáboženských projevech, politických a mystických svářech na oltář demona „svobody“! To je on – povstávší a svržený – stvoření, které si snaží přisvojit si místo Stvořitele, to je on – hlavní svobodomilec. Jenže jeho „svoboda“ není ona člověku Bohem darovaná schopnost být dokonalým ve všech druzích ctnosti. Nikoliv, jeho „svoboda“ – to jsou nejtěžší okovy, jejíchž smyslem je připravit člověka o možnost volby mezi dobrem a zlem, při čemž pak zůstává už jen cesta do pekla. A právě takové „svobody“ bude dosaženo. Protestanté ve své době takéž bojovali za svobodu a proti diktatúre (římského) katolicismu, jenže jakmile se dostali k moci, tak ti stejní baptisté začali s takový terorem a orgiemi³³, že se i Evro-

32) Tedy démonů

33) Dosl. bakchanalliemí (hýření, války atd.)

začína drobnostmi – duchovenstvo přetalo nosit oděv, jež náleží tomuto stavu, už i oholené brady dle římskokatolické a protestantské módy nejsou nic nevidaného.

Druhá „svoboda“, kterou taktéž všemožně pěstují, je svoboda morální zvrhlosti (*prostodášnosti*). Běda, lidé jí přijali a stala se neoddelitelnou součástí současného života. Smlistvo není smlistvo, ale sexuální svoboda; pohleděte, jak nepřítel skrytý všude působí na první pohled libivá slova – ne smlistvo, ale sex, ne krádež, ale vyvlastnění, a tak je to se vším. Nemravnost začíná již od nejuťlejšího věku v podobě tzv. „sexuální výchovy“³⁵ a výchovy ve vzájemných vztazích pohlaví. Dětem budou, jak se to už někde dělá, ukazovat obnažená těla, pohlavní styk, a tím rozněcovat jejich vášně a vydávat toto vše za normální stav. Knihy a televize budou přeplněny nahými lidmi a hrznými představenými smlistva. Obnaženost v současném odívání – to je pouze začátek. Cíl je mnohem, mnohem odpornější – dopáta Astarty a Baala, kde se pohlavně stýkaly stovky a stovky pohavní omámených alkoholem a narkotiky. Tam, ke klánění se během, vlečou lidstvo obháječi svobod. Jsi-li někým přemožen, jsi pak jeho otrokem. V toto otroctví zaobalene do „svobod“ jsou unášeni lidé. Jenže přirozené smlistvo sloužebníkům temnoty už nestáčí. Jako projev skutečné svobodomilnosti, osvobozeného smýšlení, se bude předkládat sodomský hřích a pohlavní styk se zvrátá. Propagace této ohavnosti bude neuvěřitelně silná. Případům stejnopohlavních „manželství“ dají takový publicitu, jakou ve své době objevu antibioitici! Ze všech stran se budou objeovat noví sodomitě – umělci a především politici a státní činitelé. Sodomský hřích se stane vizitkou blížící se budoucnosti. Již nyní se porádají jejich divoké orgie způsobem každoročních karnevalů v Americe a to vše se bude dit i u nás v neméně odpuzující podobě. Všichni, kteří se budou protivit tomuto dábelskému životu a bésavské síle, budou obviněni z omezování osobní svobody druhých a prohlášeni za tmařské hulváty, nevdělance a protistátní zivly, jelikož všechny státy udělí ve svém působení prioritou ochraňování nikoliv morálky, ale bésavských svobod.

35) Dosl. „výchova v pohlavní kultuře“

pa otrásla (zděšením)! A co naši, kam je zaráditi? Což se snad dá říci, že my jsme pravoslavnou říši (mocnost)³⁴?

První svoboda, kterou bés potřebuje, bez níž se všechny ostatní rozdrojí, je svoboda věrovyznání, tzv. „náboženská tolerance“. Podstatou tohoto hnutí (za toleranci všech duchovních směrnů) je – především mládeži – otevřít širokou cestu vedoucí k dáblu. Povšimněte si, otče, že tato cesta je jednosměrnou. Žkus se proti tomu postavit postavit, a ihned se zhroutí – proč je pravoslavná Církev nenechá klidně spátí (Římsští) katolíci jsou už vešleku připraveni ke všemu; již přijímají démonickou civilizaci, uznávají tento „progres“. Tím, že podporují sionismus, fakticky říkájí „ano“ příchodu antikrista.

Videl jsem, jak velice usilí a kolik snahy vynakládá zlo tohoto světa, aby zneuctilo svatou Církev, neposkvrněné Tělo Kristovo! Nejdříve jí budou hanit a špinit ve všech novinách, v rozhlase a televizi. Zide se slovanskými jmény budou všemožně stavět pravoslavné duchovenstvo na veřejný posměch, znevažovat či vysmívat se obradům, postům, způsobu života a všemu tomu, co vždy bylo základem životaschopnosti národa. Do Církev, mezi duchovenstvo, budou posílat tisíce pokatolické-nych ničitelů Pravoslavia. Ti budou vypadat zbožně, ale jejich duch bude jiný, cizí, a lidé opustí jejich chrámy. Budou zde stát obnovené či nově postavené chrámy, jenže budou prázdné. Teď měř nikde nebude svítit pláminek skutečné svatosti a oddanosti duchu otcovské víry. Leč, kdo bude chtít, ten nalazne. Nikdo se nebude moci ospravedlnit slovy: „Páne, hleďal jsem, ale nenašel!“ Uprostřed tmy bezbožnosti a nevíry po celé zemi horí ohýňčováno, podrobno všemožnému posměchu, a sluzebníci dábla se nezasťaví ani před vraždami, když bude Bohem dopuštěno, aby spravedlivý člověk přijal mučednickou korunu. Bude jich mnoho – spravedlivých mučedníků poslední doby!

A ti, kteří mají cizího ducha, se dočkají vidce, antikrista. Avšak ještě budou mít možnost se spasit, či-li rozpoznat, co je to zač, ale moc a peníze zavřou většinu (*lidí*) oči. Strasná doba! Vše

34) Mýšleno Rusko, kde by lidé mohli mít správně ponětí o svobodě, leč děje se tam často to samé, co na Západě.